

Komparace spotřebitelských úvěrů pro fyzické osoby na území České republiky

Zuzana Hegerová

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Vyšší odborná škola ekonomická
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Zuzana Hegerová**
Osobní číslo: **M110359**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Finanční řízení podniku**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Komparace spotřebitelských úvěrů pro fyzické osoby na území České Republiky**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- **Prostudujte odbornou literaturu k danému tématu.**

II. Praktická část

- **Vytvořte modelové příklady pro spotřebitele alespoň u tří bankovních/finančních institucí.**
- **Proveďte srovnání modelových příkladů.**
- **Vyslovte doporučení pro spotřebitele.**

Závěr

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná**

Seznam odborné literatury:

DVOŘÁK, Petr. Bankovníctví pro bankéře a klienty. Třetí přepracované vydání. Praha: Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka, 2005. ISBN 80-7201-515-X.

KALABIS, Zbyněk. Bankovní služby v praxi: Jak se zorientovat v nabídce bankovních produktů. Vydání první. Brno: Vydavatelství a nakladatelství Computer Press, a.s., 2005. ISBN 80-251-0882-1.

KAMPF, Rudolf. Financování a bankovníctví: (přednášky a texty). Pardubice: Univerzita Pardubice, Doprovodná fakulta Jana Pernera, 2005. ISBN 80-7194-712-1.

POLOUČEK, Stanislav. Bankovníctví. Vydání první. Praha : C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

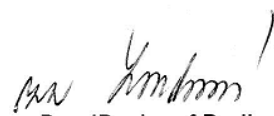
VRÁNOVÁ, Šárka a Petra BRÁZDILOVÁ. Finance a my: Formy a možnosti platebního styku. Zlín: Obchodní akademie T. Bati a Vyšší odborná škola ekonomická Zlín, 2008. ISBN 978-80-7318-694-4.

Vedoucí bakalářské práce: **Mgr. Jana Chromcová**
Externí

Datum zadání bakalářské práce: **13. června 2013**

Termín odevzdání bakalářské práce: **23. srpna 2013**

Ve Zlíně dne 17. června 2013

PaedDr. Josef Rydlo
ZŠSt. děkanka

Bc. Ing. Šárka Vránová
ZŠSt. ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému;
- na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně

.....

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Práce je zaměřena na problematiku spotřebitelských úvěrů nabízených bankovními a finančními institucemi fyzickým osobám na území České republiky. Ke komparaci spotřebitelských úvěrů je zvolena kamenná banka, internetová banka a finanční instituce, konkrétně Československá obchodní banka a.s., Air Bank a.s., Home Credit a.s..

Teoretická část se stručně zabývá problematikou bank, finančních institucí, bankovních produktů a úvěrů, podrobněji je zaměřena na spotřebitelské úvěry. V části praktické jsou přehledně zpracovány modelové příklady nabízeného spotřebitelského úvěru od výše jmenovaných institucí, které jsou následně porovnány a vyhodnoceny.

Klíčová slova: Bankovní a finanční instituce, spotřebitelský úvěr, klient, ČSOB, Home Credit, Air Bank

ABSTRACT

The thesis is focused on the issue of consumer loans offered by banking and financial institutions to physical persons in the Czech Republic. For the comparison of consumer loans I selected a brick-and-mortar bank, an internet bank and financial institutions, specifically Československá obchodní banka a.s., Air Bank a.s., Home Credit a.s..

The theoretical part deals briefly with problems of banks, financial institutions, banking products and loans, it is more focused on consumer loans. In the practical part there are clearly elaborated model examples of a consumer loan offered by the above-mentioned institutions, which are then compared and evaluated.

Keywords: Banking and financial institutions, consumer loan, client, ČSOB, Home Credit, Air bank

Především bych chtěla poděkovat Mgr. Janě Chromcové za odborné vedení bakalářské práce a čas tím strávený, Ing. Haně Šedové Ph.D. za odborné konzultace k bakalářské práci a v neposlední řadě svému manželovi za nápadné připomínky z pohledu potenciálního žadatele o úvěr.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 FINANČNÍ SYSTÉM	12
1.1 FINANČNÍ INSTITUCE	12
1.1.1 Druhy finančních institucí	13
2 OBCHODNÍ BANKY	14
2.1 CHARAKTERISTIKA BANKY	14
2.1.1 Ekonomická podstata banky.....	14
2.1.2 Legislativní vymezení banky.....	15
2.2 BANKOVNÍ SYSTÉM	15
2.2.1 Jednostupňový a dvoustupňový bankovní systém.....	16
2.2.2 Univerzální a oddělený bankovní systém.....	16
2.3 BANKOVNÍ SOUSTAVA ČR.....	17
2.4 BANKOVNÍ PRODUKTY	17
2.4.1 Členění bankovních produktů	18
3 ÚVĚROVÉ OBCHODY	21
3.1 ČLENĚNÍ ÚVĚRŮ	21
3.2 PRŮBĚH POSKYTNUTÍ A ČERPÁNÍ ÚVĚRU	22
3.3 ÚROČENÍ A SPLÁCENÍ ÚVĚRU.....	23
3.3.1 Úročení úvěru	23
3.3.2 Splácení úvěru	24
4 SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY	25
4.1 ČLENĚNÍ SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ	26
4.1.1 Prodej na splátky	27
4.2 PODMÍNKY PRO ZÍSKÁNÍ SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU	27
4.3 ÚROČENÍ SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ.....	27
4.3.1 Roční procentní sazba nákladů.....	28
4.4 VÝHODY A NEVÝHODY SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU	28
II PRAKTICKÁ ČÁST	29
5 PROBLEMATIKA SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ	30
5.1 VÝVOJ ÚROKOVÉ SAZBY	31
6 MODELOVÉ PŘÍKLADY SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU	32
6.1 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR OD ČSOB.....	33
6.1.1 Podmínky pro získání úvěru.....	33
6.1.2 Modelový příklad úvěru	34
6.1.3 Výhody úvěru	35
6.2 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR OD AIR BANK.....	37
6.2.1 Podmínky pro získání úvěru.....	37
6.2.2 Modelový příklad úvěru	38
6.2.3 Výhody úvěru	39
6.3 SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR OD HOME CREDITU	41

6.3.1	Podmínky pro získání úvěru.....	41
6.3.2	Modelový příklad úvěru	42
6.3.3	Výhody, nevýhody úvěru	43
7	KOMPARACE MODELOVÝCH PŘÍKLADŮ	45
7.1	KOMPARACE RPSN NABÍZENÝCH ÚVĚRŮ	45
7.2	KOMPARACE ÚROKOVÉ SAZBY NABÍZENÝCH ÚVĚRŮ	46
7.3	KOMPARACE SPLATNÉ ČÁSTKY NABÍZENÝCH ÚVĚRŮ	49
7.4	CELKOVÉ HODNOCENÍ VYBRANÝCH SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ	51
8	POZNATKY A NÁSLEDNÁ DOPORUČENÍ	53
8.1	BANKOVNÍ X NEBANKOVNÍ INSTITUCE	53
8.2	UJASNĚNÍ PODMÍNEK ÚVĚRU	53
8.3	SKRYTÉ POPLATKY	54
8.4	ZVÝHODNĚNÉ PODMÍNKY	54
8.5	SCHOPNOST SPLÁCET	55
8.6	DOPORUČENÍ POTENCIÁLNÍM ŽADATELŮM ZE SROVNÁVANÝCH SPOLEČNOSTÍ	55
	ZÁVĚR	57
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	59
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	62
	SEZNAM OBRÁZKŮ	63
	SEZNAM TABULEK	64
	SEZNAM PŘÍLOH	65

ÚVOD

Práce je zaměřena na problematiku spotřebitelských úvěrů nabízených bankovními i nebankovními institucemi fyzickým osobám. Primárním cílem práce je porovnání a vyhodnocení spotřebitelských úvěrů tak, aby potenciální žadatelé o spotřebitelský úvěr měli možnost získat přehled o nabízených spotřebitelských úvěrech od různých finančních institucí.

Různými finančními institucemi jsou v této práci myšleny bankovní a nebankovní instituce. Práce je zaměřena na rozdíly nabízených spotřebitelských úvěrů od kamenné banky, internetové banky a jiné finanční instituce. Na základě mého vlastního uvážení jsou pro názorné příklady zvoleny zástupci těchto institucí. Jako zástupce kamenné banky je zvolena Československá obchodní banka a.s., internetová banka Air Bank a.s. a jako zástupce nebankovní instituce společnost Home Credit a.s..

Teoretická část je zaměřena na finanční systém, obchodní banky a bankovní soustavu, úvěrové obchody a spotřebitelské úvěry. Vysvětleny jsou především pojmy jako finanční instituce, banka, bankovní produkty, úvěr, spotřebitelský úvěr, úročení úvěru, úroková míra a roční procentní sazba nákladů.

Praktická část je věnována problematice spotřebitelských úvěrů na základě jejich srovnání od vybraných institucí. Zvolená společnost je vždy nejprve stručně charakterizována, po té jsou upřesněny podmínky společnosti pro získání úvěru, vytvořen modelový příklad nabízeného úvěru a následně shrnuty možné výhody úvěru. Na základě vytvořených modelových příkladů jsou jednotlivé parametry úvěru srovnány. Srovnány jsou především výše roční procentní sazby nákladů, výše úrokové míry a výše splatné částky klientem.

Na základě provedených analýz vybraných spotřebitelských úvěrů jsou vyvozeny poznatky o spotřebitelských úvěrech a finančních institucích s následným doporučením pro potenciální žadatele o spotřebitelský úvěr.

I TEORETICKÁ ČÁST

1 FINANČNÍ SYSTÉM

Dle Režňákové (2012, s. 31) je finanční systém chápán jako „*souhrn dílčích segmentů finančního trhu a na něm obchodovaných finančních instrumentů, jako i institucí působících jako finanční zprostředkovatelé, případně dohlížejících na jeho fungování a tvořících regulatorní rámec jeho fungování.*“

Nedílnou součástí finančního systému je finanční trh, o kterém se hovoří v souvislosti s vývojem cen různých finančních instrumentů, které jsou výsledkem nabídky a poptávky po penězích a kapitálu. Finanční sektor je chápán jako systém institucí a instrumentů, realizujících zprostředkovatelské financování. (Režňáková, 2012, s. 31)

Z hlediska dlouhodobého vývoje finančního sektoru bylo charakteristické, že dominantní postavení při poskytování transakčních služeb a ve zprostředkovatelských službách měli banky. Ještě v poválečných letech byl rozdíl mezi bankami a ostatními finančními institucemi poměrně velký. Z hlediska historického vývoje dominovaly ve finančním systému především komerční banky, jejichž váha má mezi finančními institucemi dlouhodobě klesající tendenci. (Polouček, 2006)

Klesající tendence bank je způsobena především tím, že finanční služby nabízí a díky deregulaci může nabízet celá řada dalších finančních institucí. Tyto služby všech finančních institucí jsou si nejen velice podobné, ale také inovace v této oblasti jsou relativně malé. (Polouček, 2006)

1.1 Finanční instituce

Ve finančním systému plní dle Poloučka (2006) finanční instituce dvě základní funkce:

- *Zprostředkovatelská funkce* – finanční instituce shromažďují úspory a transformují je v investice
- *Transakční funkce* - finanční instituce zajišťují mechanismus umožňující platební a zúčtovací styk hospodářských subjektů

Základní klasifikací finančních institucí je klasifikace na finanční instituce depozitní a nedepozitní, při čemž hlavním kritériem je skutečnost, zda mají instituce licenci k přijímání depozit, a nabízejí tak klientům možnost uložit prostředky ve formě depozit na požádání (úctů úspor, NOW úctů, depozit peněžního trhu a jiných formách) nebo jim naopak takovou možnost nedávají:

- *Depozitní finanční instituce* – získané zdroje většinou nabízejí klientům ve formě úvěrů, nejčastěji se jedná o komerční banky, spořitelny a úvěrní družstva
- *Nedepozitní finanční instituce* – v dnešní době se od nabízených produktů od depozitních institucí moc neliší, pouze výraznější orientací na určité specifické služby, těmito poskytovateli jsou např. pojišťovny, investiční banky a společnosti, penzijní fondy, leasingové společnosti, směnárny (Polouček, 2006)

1.1.1 Druhy finančních institucí

Na českém finančním trhu působí mnoho finančních institucí, u kterých je možno si sjednat celou řadu finančních produktů:

- *Banky* – hlavním cílem je přijímat vklady a poskytovat úvěry. V ČR dle údajů České národní banky působí 44 bank.
- *Družstevní záložny* – fungují na družstevním principu, pokud si chce klient založit nabízený vkladový nebo úvěrový produkt, musí se stát jejím členem, družstevníkem. V současné době působí v ČR 14 družstevních záložen.
- *Finanční poradenské společnosti* – provozují sítě finančních poradců a dalších specialistů, nabízejí celou řadu finančních produktů více bank, pojišťoven a penzijních fondů.
- *Investiční společnosti* – připravují pro klienty různorodé investiční příležitosti, nejčastějším nabízeným produktem jsou otevřené podílové fondy.
- *Penzijní fondy* – nabízejí penzijní připojištění. V ČR působí asi 10 penzijních fondů.
- *Pojišťovny* – nabízejí životní a neživotní pojištění.
- *Stavební spořitelny* – jsou specializovanými bankami, zaměřují se na produkty odvozené od stavebního spoření.
- *Zdravotní pojišťovny* – nabízejí zdravotní pojištění.
- *Obchodníci s cennými papíry* – nakupují cenné papíry, nejčastěji akcie, na burzách.
- *Profesní asociace* – sdružují jednotlivé členy, např. banky se sdružují pod Českou bankovní asociací. Ve stejném oboru může být i více profesních sdružení, např. finančně-poradenské společnosti. (Janda, 2011)

2 OBCHODNÍ BANKY

Jak uvádí Kampf (2005 s. 37) první banky byly zakládány ve 12. století kdy v roli peněz vystupovaly mince z drahých kovů. Banky byly zakládány skupinami směnárníků, kteří byli obchodníky s penězi v tom smyslu, že za úplatu prováděli zvláštní operace s penězi, směňovali různé druhy mincí, prověřovali je z hlediska pravosti, správné váhy apod. V některých případech brali mince do úschovy a později je půjčovali jiným obchodníkům, tyto druhy bankovních operací se postupem času staly hlavní náplní činnosti bank.

Bankovníctví se začalo velmi rychle rozvíjet od 17. století, kdy byly objeveny směnky, šeky a později na přelomu 19. a 20. století bezhotovostní peníze. K nesmírně rychlému rozvoji bankovníctví a zdokonalování jeho služeb došlo ve 20. století po druhé světové válce. Banky lze označit za jedny z nejprogresivnějších subjektů v ekonomice a nositele pokroku. (Kampf, 2005, s. 37)

2.1 Charakteristika banky

Dnes snad každý člověk ví co je banka a jaké jsou její základní činnosti. Aby ale nedošlo k záměně banky s jinou finanční institucí, je velmi důležité přesné vymezení banky.

Při vymezení banky jsou rozlišovány dva přístupy, z nichž první vychází z ekonomické podstaty banky a druhý vychází z legislativního vymezení. Instituce, které naplňují ekonomické znaky banky, ale z právního hlediska bankami být nemusí. (Dvořák, 2005, s. 14).

2.1.1 Ekonomická podstata banky

Ekonomické vymezení banky vychází z hlavních ekonomických funkcí, které musí banka plnit:

- *Finanční zprostředkování* – banky se snaží umisťovat získaný kapitál tam, kde přináší nejvyšší rizikově očištěné zhodnocení, dochází tak k transformaci kapitálu, což spočívá v tom, že banky poskytují peníze získané od věřitelů dále dlužníkům
- *Emise peněz* – hotovostní peníze může emitovat pouze centrální banka. Bezhotovostní peníze, tedy peníze v podobě zápisů na bankovních účtech mohou vytvářet (emitovat) i ostatní banky

- *Provádění platebního styku* – banky vedou pro své klienty bankovní účty a tak mohou provádět jejich vzájemné platby pouhým účetním převodem či za pomoci různých platebních instrumentů bez potřeby převodu hotovostních peněz
- *Zprostředkování finančního investování* – banky pro své klienty provádějí emisi cenných papírů i jejich nákupy, obchody s finančními deriváty, úschova a správa aktiv (Dvořák, 2005)

Ekonomicky je banka charakterizována dle hlavní náplně činnosti. Banka je institucí, která obchoduje a provádí operace s penězi. Obchodovat a provádět operace s penězi ale mohou i jiné instituce, např. pojišťovny, pošty, finanční společnosti apod., z tohoto důvodu je ekonomické vymezení nedostatečné. Banky současně patří mezi instituce, které musejí dodržovat velmi přísná pravidla daná bankovními zákony a dalšími právními akty. (Kampf, 2005)

2.1.2 Legislativní vymezení banky

Legislativní vymezení banky je dáno zákonem č. 21/1992 Sb., o bankách, který stanovuje, že banky musí splňovat základní podmínky:

- banky mohou být jen právnické osoby se sídlem v ČR, založené jako akciová společnost
- banky přijímají vklady od veřejnosti
- banky poskytují úvěry
- banky mají k výkonu činností bankovní licenci

Banka není vázaná jen na povinné finanční činnosti, přijímání vkladů a poskytování úvěrů, ale pokud má v udělené licenci povoleny i jiné finanční činnosti vymezené zákonem může je vykonávat také (např. investování do cenných papírů na vlastní účet, finanční pronájem, otevírání akreditivů, obstarávání inkasa, finanční makléřství, směnářská činnost)

(zákon č. 21/1992 Sb.)

2.2 Bankovní systém

V ekonomickém prostoru obvykle působí větší či menší počet bank, které dohromady vytvářejí bankovní systém. Ten definuje Dvořák (2005, s. 108) jako „*souhrn bank působících v určitém teritoriu, zpravidla v určité zemi, jejich vzájemné vazby a vazby k okolí.*“

Při klasifikaci bankovních systémů je vycházeno z následujících hledisek:

- Na základě *existence centrální banky* rozlišujeme bankovní systém jednostupňový a dvoustupňový.
- Dle rozsahu *oprávnění jednotlivých bank* prováděných bankovních obchodů členíme bankovní systémy na univerzální a oddělené. (Dvořák, 2005, s. 108-109)

2.2.1 Jednostupňový a dvoustupňový bankovní systém

Jednostupňový bankovní systém je založený na existenci centrální banky, která má v bankovním systému jednoznačně dominantní postavení a řídí činnost dalších bank. Tenhle bankovní systém nefunguje příliš efektivně, protože zcela chybí podnikatelské aktivity obchodních a dalších bank. Jednostupňový bankovní systém bývá často reformován, obvykle s cílem vytvořit systém dvoustupňový. (Kampf, 2005)

Ve *dvoustupňovém bankovním systému* je funkčně odděleno centrální a obchodní bankovníctví. Centrální banka tak neprovádí činnosti, které spadají do oblasti působení obchodních a dalších bank. Obchodní a další banky podnikají s penězi za účelem zisku a v jejich rozhodování jsou zcela samostatné. (Kampf 2005)

2.2.2 Univerzální a oddělený bankovní systém

Univerzální bankovní systém neodděluje činnost bankovního a investičního bankovníctví. Obchodní banky mohou provádět emisní obchody ručitelského typu a další operace s akciemi a investiční banky mohou zase přijímat primární vklady od veřejnosti. Tento systém je charakteristický např. pro všechny země EU včetně ČR.

Oddělený neboli *specializovaný bankovní systém* naopak přísně odděluje činnost bankovních a investičních bank. Obchodní banky, které přijímají primární vklady od veřejnosti, nesmějí provádět emisní obchody ručitelského typu ani jiné operace s akciemi a investiční banky, které se specializují na operace s akciemi, nesmějí přijímat primární vklady od veřejnosti. Tento systém existuje např. v USA a Japonsku.

(Kampf, 2005)

2.3 Bankovní soustava ČR

V České republice funguje dvoustupňová bankovní soustava, která je tvořena centrální bankou na prvním stupni a na stupni druhém obchodními bankami a spořitelny. Funkci centrální banky plní Česká národní banka se sídlem v Praze. Funkci obchodních bank plní např. ČSOB, KB, GE Capital bank a další.

ČNB má postavení ústředního orgánu státní správy v oblasti měny, bankovníctví a vydávání obecně závazných předpisů. Mezi její hlavní funkce a cíle patří:

- Zajištění měnové stability
- Podpora otevřeného tržního hospodářství
- Určování měnové politiky
- Emise bankovek a mincí
- Správa měnové rezervy ve zlatě a devizách
- Řízení oběhu peněz
- Vedení účtů státního rozpočtu a spravování státního dluhu
- Rozvoj bankovního systému v ČR a vykonávání dohledu na činnosti ostatních bank
- Obchod na finančních trzích, především se státními cennými papíry
- Spolupráce s ústředními bankami jiných států a mezinárodními organizacemi z finančního sektoru

Výkonnou složku, se kterou přijdou do styku klienti, představují obchodní banky a spořitelny. Banky a spořitelny poskytují veškeré bankovní služby pro své klienty a při tom jsou povinni dodržovat bankovní tajemství o poskytnutých bankovních službách a obchodních institucí.

(Kampf, 2005)

2.4 Bankovní produkty

Bankovními produkty jsou nazývány jednotlivé bankovní služby nabízené bankami klientům. Jednotlivé produkty mohou být velmi odlišné, přesto ale vykazují společné rysy:

- *Nemateriální charakter* – Bankovní produkty nejsou skladovatelné, jsou abstraktní a nejsou patentovatelné.
- *Dualismus* – Jednotlivé produkty bank jsou spojením hodnotové a věcné stránky. Hodnotová stránka je finančním objemem bankovního produktu (např. objem

úvěru nebo vkladu) a je měřena v peněžních jednotkách. Věcná stránka je výsledek působení personálních, technických a materiálních faktorů, vyjádřenou počtem jednotlivých produktů (např. počet úvěrů nebo vkladů).

- *Vzájemná propojenost a podmíněnost* – Vyplývá z vlastní podstaty jednotlivých produktů, kdy jeden nemůže fungovat bez druhého. (Dvořák, 2005)

2.4.1 Členění bankovních produktů

Jak uvádí Ptatscheková a Dittrichová (2013, s. 44) „*Neustálý rozvoj bankovního prostředí i bankovníctví obecně činí rozdělení bankovních produktů značně nesnadným. Tradiční přístup systematizuje produkty (obchody) podle jejich odrazu v bilanci obchodní banky, a to na obchody aktivní, pasivní a (bilančně) neutrální.*“

Bilančně neutrální obchody se neodrážejí v bilanci banky. Banka se nenachází v dlužnickém ani ve věřitelském postavení a výnosem těchto obchodů jsou různé poplatky a provize, které banka za jejich provádění inkasuje. Příkladem těchto obchodů jsou např. služby v oblasti platebního styku, poradenské služby nebo obchody na účet klienta. (Ptatscheková, Dittrichová, 2013, s. 44)

Aktivní bankovní obchody se odrážejí v aktivech bilance banky. Banka vystupuje v roli věřitele a vznikají jí různé pohledávky nebo v jejich důsledku určitá vlastnická práva. Příkladem jsou např. vzniklé pohledávky při poskytnutém úvěru nebo nákup cenných papírů. (Kampf, 2005, s. 44)

Pasivní bankovní obchody se odrážejí v pasivech bilance banky. Banka vystupuje v roli dlužníka a vznikají jí různé závazky. Jde především o obchody, kdy banka získává prostřednictvím úvěrů cizí zdroje, např. emise vlastních dluhopisů, nebo příjem vkladů. (Kampf, 2005, s. 44)

Z hlediska funkce, kterou jednotlivý bankovní produkt plní pro klienta banky lze bankovní produkty rozdělit dle modernějšího přístupu:

- Finančně úvěrové produkty
- Depozitní bankovní produkty
- Platebně zúčtovací produkty
- Produkty investičního bankovníctví
- Pokladní a směnářské produkty
- Produkty dle klientského segmentu

Finančně úvěrové produkty – jedná se o různé formy bankovních úvěrů, záruk a financování, v rámci kterých banka poskytuje na úvěrovém principu časově omezeně finanční prostředky. Mezi tyto produkty jsou řazeny:

- Peněžní úvěry
- Účelové provozní a investiční úvěry
- Kontokorentní úvěry
- Eskontní úvěry
- Hypoteční úvěry
- Spotřební úvěry
- Závazkové úvěry a záruky
- Alternativní formy financování – faktoring a forfaiting

Depozitní bankovní produkty představují pro klienta možnost investování (vkladu) jeho finančních prostředků. Pro banky představují tyto obchody závazky a v bilanci banky jsou na straně pasiv. Mezi tyto služby jsou řazeny:

- Přijímání vkladů
- Emise bankovních dluhopisů

Platebně zúčtovací produkty jsou využívány klientem k provádění nejrůznějších úhrad nebo inkas splatných pohledávek včetně souvisejících služeb. Platební styk nabízejí banky hotovostní i bezhotovostní. K provádění plateb jsou bankami nabízeny tyto služby:

- Příkazy k úhradě
- Příkazy k inkasu
- Šeky
- Směnky
- Platební a kreditní karty
- Dokumentární platby
- Elektronické a telefonické bankovníctví

Pokladní a směnárenské služby nabízejí klientům možnost transakce s hotovými penězi a směnu hotových peněz z jedné měny do druhé. Zde jsou řazeny:

- Výměna bankovek - např. poškozených
- Směna měny

Produkty dle klientského segmentu jsou členěny do dvou skupin:

- Retailové produkty – týkají se především menších částek a velkého počtu transakcí
- Whosalové produkty – jsou spojeny s vyššími částkami a mívají individuálnější povahu

(Ptatscheková, Dittrichová, 2013; Dvořák 2005; Kampf, 2005)

3 ÚVĚROVÉ OBCHODY

Mezi nejdůležitější obchody a operace, které finanční instituce provádí, patří poskytování úvěrů svým klientům. Úvěr může být tedy charakterizován jako časově omezené přenechání peněz k volnému či smluvně vázanému použití za úplatu. Cenou poskytnutého úvěru je úrok.

3.1 Členění úvěrů

Úvěry můžeme členit dle několika kritérií, z hlediska časového, dle zajištění úvěru, poskytovatele úvěru, účelu úvěru, metody úvěrování, měny, velikosti úvěru, odvětví příjemce úvěru, právního postavení příjemce. Pro účely této práce postačí jen základní členění:

- *Z hlediska časového* – rozhodující je doba splatnosti úvěru
 - Krátkodobé úvěry – splatné do 1 roku
 - Střednědobé úvěry – splatné od 1 do 4 let
 - Dlouhodobé úvěry – doba splatnosti je nad 4 roky
- *Z hlediska zajištění úvěru* – dle poskytnutých záruk klientem
 - Zajištěné úvěry – úvěry se zástavou
 - Nezajištěné úvěry – úvěry bez zástavy
- *Dle poskytovatele úvěru* – záleží, kdo úvěr poskytuje
 - Bankovní úvěry – jsou poskytované bankami
 - Konsorciální úvěry – na poskytnutí úvěru se podílí konsorcium bank
 - Veřejné úvěry – jedná se o státní úvěry
 - Dodavatelské úvěry – odklad platby za provedenou dodávku výrobků nebo služeb o dohodnutý počet dnů
- *Dle účelu* – kritériem je použití úvěru
 - Spotřební úvěry
 - Provozní úvěry – např. na oběžné prostředky
 - Sezónní úvěry
 - Investiční úvěry
 - Překlenovací úvěry – např. na přechodný nedostatek finančních zdrojů
 - Úvěry na privatizaci
 - Hypoteční úvěry
 - Importní úvěry

- Exportní úvěry
- *Dle právního postavení příjemce* – komu jsou úvěry poskytnuty
 - Úvěry pro fyzické osoby a domácnost
 - Úvěry pro podnikatelské subjekty
 - Úvěry pro veřejné instituce

(Ptatscheková, Dittrichová 2013, s. 47; Vránová, Brázdilová, 2008, s. 58-59; Veber, 2008, s. 109-110)

3.2 Průběh poskytnutí a čerpání úvěru

Uzavření úvěrové smlouvy mezi finanční institucí a klientem předchází podání žádosti o úvěr, kterou žadatel předkládá instituci, u které zamýšlí úvěr čerpat. Požadované náležitosti této žádosti se mohou lišit dle poskytující finanční instituce, ale za základní náležitosti žádosti o úvěr lze považovat:

- Osobní údaje o žadateli
- Předmět podnikatelské činnosti
- Účel na jaký je úvěr požadován
- Výše a měna požadovaného úvěru
- Návrh předpokládaného čerpání a splácení úvěru
- Údaje o možných zajišťovacích instrumentech

Po podání žádosti o úvěr následuje bankou prověření úvěru z hlediska úvěruschopnosti a úvěruhodnosti klienta. Při splnění těchto hledisek dává banka povolení k úvěru. Po povolení k úvěru se žadatel rozhodne o přijetí úvěru, jestliže souhlasí s nabídnutým úvěrem a akceptuje podmínky banky, uzavírá se mezi finanční institucí a klientem smlouva o úvěr. Po uzavření smlouvy o úvěr dochází k poskytnutí úvěru klientovi, který může klient dle podmínek banky čerpat.

Úvěrová smlouva musí obsahovat:

- Závazek banky poskytnout úvěr klientovi v určité výši
- Závazek dlužníka poskytnuté peněžní prostředky splatit a zaplatit úroky
- Úrokovou sazbu, za níž je úvěr poskytován
- Účel, za nějž je úvěr poskytován
- Podmínky čerpání úvěru, eventuálně sankční podmínky pro případ neplnění
- Číslo účtu, na který bude úvěr poskytnut

➤ Záruky

(Vránová, Brázdilová 2008; Dvořák 2005)

3.3 Úročení a splácení úvěru

3.3.1 Úročení úvěru

Každý úvěr je úročen na základě úrokové sazby, která bývá vyjádřena v %. Úroková sazba se vždy vztahuje k určitému časovému období. Na úrokové sazbě je závislá výše úroků. Úrok je cena za zapůjčení peněz z pohledu dlužníka a odměna za zapůjčení peněz z pohledu věřitele udávaná v peněžních jednotkách. (Šoba, Širůček, Ptáček 2013)

Časové období	Úroková sazba	Zkratka úrokové sazby
rok	roční úroková sazba	p. a.
pololetí	pololetní úroková sazba	p. s.
čtvrtletí	čtvrtletní úroková sazba	p. q.
měsíc	měsíční úroková sazba	p. m.
den	denní úroková sazba	p. d.

Zdroj: vlastní zpracování ze získaných údajů (Šoba a kol., 2013, s.13)

Tab. 1. Úrokové sazby dle časového období

Při uzavírání úvěrového obchodu je důležité stanovit úrokovou sazbu, která může být stanovena zpravidla dvěma způsoby:

- *Fixní úroková sazba* – neboli pevná úroková sazba, která se po celou dobu trvání úvěru nemění, je dána smluvně a má ji většina krátkodobých úvěrů
- *Pružná úroková sazba* – neboli pohyblivá úroková sazba, která se po dobu trvání úvěru může měnit, výše sazby je závislá na aktuální výši tržních úrokových sazeb, nebo na vývoji referenčních úrokových sazeb, které stanovuje ČNB

(Radová, Dvořák, Málek, 2009)

3.3.2 Splácení úvěru

Postup při splácení úvěru bývá uveden v úvěrové smlouvě, v některých případech může být přizpůsoben možnostem klienta. Varianty základních způsobů splácení úvěrů:

➤ *Jednorázové splácení úvěru*

- *Jednorázově v době splatnosti* – úvěr se poskytuje na předem sjednanou dobu splatnosti a po ní je celá částka úvěru splacena
- *Jednorázově po uplynutí výpovědní lhůty* – úvěr je sjednán na neurčitou dobu a je sjednána výpovědní lhůta, po jejím uplynutí je úvěr v celé částce splacen, současně jsou spláceny i úroky

➤ *Průběžné splácení úvěru*

- *V pravidelných splátkách* – úvěr je splácen v pravidelných měsíčních, čtvrtletních, půlročních nebo ročních splátkách v předem stanovených pevných částkách
- *V pravidelných anuitách* – úvěr je splácen v pravidelných anuitách ve stejné výši, ale mění se jejich struktura z hlediska podílu úroku a úmoru

(Dvořák, 2005)

4 SPOTŘEBITELSKÉ ÚVĚRY

„Spotřební úvěry, které zaznamenaly v poslední době u nás nebývalý boom, lze obecně charakterizovat jako úvěry poskytované fyzickým osobám na nepodnikatelské účely.“
(Radová, Dvořák, Málek 2009)

„Spotřebitelské úvěry jsou úvěry, které obchodní banky (a nejen ony, ale i nebankovní splátkové společnosti) poskytují občanům k financování jejich nepodnikatelských potřeb, k nákupu spotřebního zboží nebo k financování různých služeb (jako jsou např. školné nebo dovolená).“

(Finanční Vzdělávání, 2007, [online])

Spotřebitelské úvěry mohou být poskytovány finančními institucemi jako přímé spotřebitelské úvěry nebo jako nepřímé spotřebitelské úvěry prostřednictvím společnosti prodávající zboží či služby na spotřebitelský úvěr. Spotřebitelský úvěr se poskytuje na základě písemné smlouvy, jejíž součástí jsou:

- Podmínky pro poskytnutí úvěru
- Čerpání úvěru
- Splácení úvěru

(Radová, Dvořák, Málek, 2009)

Spotřebitelské úvěry mohou být užity na různé zboží či služby např.:

- Nemovitost
- Rekonstrukce a modernizace bytu nebo domu
- Zařízení a vybavení bytu či domu
- Automobil
- Spotřební elektronika
- Náklady na studium nebo podporu zájmových činností
- Pořízení dovolené

(Hubinková a kol., 2008, s. 102)

4.1 Členění spotřebitelských úvěrů

Spotřebitelské úvěry mohou být členěny dle následujících hledisek:

- *Dle účelovosti*
 - *Účelové úvěry* – poskytují se přímo na konkrétní účel, který musí klient doložit instituci, u které o úvěr zažádal. Často bývá odměněn nižší úrokovou sazbou, protože banka nepodstupuje tak velké riziko.
 - *Neúčelové úvěry* – záleží na klientovi na co poskytnutý úvěr použije, může na cokoliv, ale cenou nesděleného účelu bývá vyšší úroková sazba.
- *Dle typu výplaty*
 - *Hotovostní úvěry* – poskytnuté finanční prostředky jsou finančními institucemi vyplaceny klientovi v hotovosti.
 - *Bezhotovostní úvěry* – peníze jsou klientovi finančními institucemi zaslány na vybraný bankovní účet.
- *Dle zajištění*
 - *Zajištěné úvěry* – finanční instituce vyžaduje při poskytování úvěru zajištění úvěru věcí movitou nebo nemovitostí. Zajištění vyžadují instituce většinou u vyšších částek úvěrů.
 - *Nezajištěné úvěry* – Instituce poskytují finanční prostředky bez nutnosti zajištění, jedná se většinou o nižší částky úvěru.
- *Dle doby splatnosti*
 - *Krátkodobé úvěry* – úvěry splatné do 1 roku.
 - *Střednědobé úvěry* – úvěry splatné od 1 do 4 let.
 - *Dlouhodobé úvěry* – úvěry se splatností nad 4 roky.
- *Dle čerpání*
 - *Jednorázové úvěry* – částka úvěru je čerpána najednou.
 - *Postupné úvěry* – výše úvěru nemusí být čerpána najednou a může se čerpat postupně dle potřeb klienta.

Úvěry lze dělit i dle dalších kritérií, např. dle frekvence splácení na měsíční, čtvrtletní atd. Všechny uvedené kategorie se mohou mezi sebou různě kombinovat. Na základě těchto kritérií je následně stanovena jednotlivým typům úvěru úroková sazba.

(finance, 2013, [online])

4.1.1 Prodej na splátky

Jedním z druhů spotřebitelských úvěrů je také prodej na splátky. Jedná se o sjednání půjčky přímo u obchodníka, u kterého zákazník kupuje zboží či službu. Pokud má zákazník s sebou všechny potřebné doklady, může vyřídit prodej na splátky za několik minut na místě. Většinou mívá splátkový prodej pevně daná pravidla pro výši splátky a dobu splácení.

Splátkový prodej si sice klient sjednává u obchodníka, ale poskytovatelem těchto půjček bývá finanční instituce. Splátkový prodej je určený pro určité zboží nebo službu, jedná se o spotřebitelský úvěr účelový, a protože je většinou poskytován nebankovními institucemi, nemívá zvýhodněnou úrokovou sazbu oproti účelovým úvěrům od bankovních institucí.

(Peníze, 2013, [online])

4.2 Podmínky pro získání spotřebitelského úvěru

U většiny finančních institucí, které poskytují spotřebitelské úvěry, musí být žadatel občanem České republiky s trvalým pobytem v ČR. Dalším z nutných podmínek pro vyřízení žádosti je zletilost, fyzická osoba musí být starší 18 let. Většina bank si také stanoví maximální věk na poskytnutí úvěru, většinou vyžadují, že žadatel v době splacení nesmí přesáhnout věk 65 let.

Dále finanční instituce většinou požadují, aby měl žadatel trvalý příjem. Na základě společných příjmů a výdajů rodiny instituce určuje maximální výši úvěru.

Banky často vyžadují, aby měl u nich zájemce po jistou dobu vedený účet. Obvykle se požaduje doba 3 nebo 6 měsíců. Některé banky vyžadují obrát na účtu v určené výši. Podmínky pro získání spotřebitelského úvěru jsou u jednotlivých společností individuální.

(Hypotéky-úvěry-půjčky, 2013 [online])

4.3 Úročení spotřebitelských úvěrů

Pro úrokové sazby spotřebitelských úvěrů většinou platí, že jsou poměrně vysoké, což vyplývá z rizika, které je s těmito úvěry pro finanční instituce spojeno. Platí, že čím je klient rizikovější, tím vyšší úrokovou sazbu mu finanční instituce nabídne.

Zpravidla jsou úrokové sazby spotřebitelských úvěrů finančními institucemi stanoveny jako roční a uvádějí se v procentech. Výše úrokových sazeb vyhlášují finanční instituce ve

svých sazebnících, je však třeba si uvědomit, že tyto sazby jsou v minimální výši, v praxi může klient získat sazbu i vyšší.

(Radová a kol., 2009; finance idnes, 2007 [online])

4.3.1 Roční procentní sazba nákladů

„Smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr (rovněž i nabídka spotřebitelského úvěru nebo jeho zprostředkování reklamou nebo nabídkou zboží nebo služby, pokud obsahuje úrokovou sazbu nebo jakékoli údaje týkající se nákladů na úvěr), musí obsahovat stanovení roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr.“

(Radová a kol., 2009, s. 182)

RPSN na spotřebitelský úvěr je procentní podíl z dlužné částky, který je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli za období jednoho roku. (Radová a kol., 2009)

4.4 Výhody a nevýhody spotřebitelského úvěru

Největší výhodou spotřebitelských úvěrů je okamžité uspokojení potřeb fyzických osob, při nedostatku finančních prostředků a bez nutnosti spořit při pořizování nějakého zboží či služby. Jedná se tedy o rozdělení jednorázové platby do několika menších částí.

Kromě výhod má spotřebitelský úvěr také nevýhody. Především, že klient zaplatí víc, než si půjčí, protože platí navíc úroky a poplatky spojené s úrokem. Často je potřeba prokázat pravidelný příjem a jeho výši. Někdy také musí klient sehnat ručitele nebo se zaručit majetkem.

II PRAKTICKÁ ČÁST

5 PROBLEMATIKA SPOTŘEBITELSKÝCH ÚVĚRŮ

Spotřebitelský úvěr je upřesňován zákonem č. 145/2010 Sb. o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, jehož znění první části (o spotřebitelském úvěru) je uvedeno v příloze P I. Zákonem ze dne 31. ledna 2013 se tento zákon mění, jedná se o zákon č.43/2013 Sb. – Novela zákona o spotřebitelském úvěru (zákona č. 145/2010 Sb.), uvedeném v příloze P II.

Každému člověku se může stát, že jednou bude potřebovat koupit dražší zboží či službu, ale při tom nebude mít dostatek finančních prostředků k jejich financování. V takovém případě může být pro spotřebitele jedním z řešení spotřebitelský úvěr. Pojmem spotřebitel je myšlena fyzická osoba, která koupí zboží či službu pro svoji spotřebu.

Základní rozdělení spotřebitelských úvěrů spočívá v doložení účelu úvěru:

- *Účelové spotřebitelské úvěry* – výhodnější pro spotřebitele, kteří předem vědí, že poskytnutý úvěr použijí na konkrétní účel, který jsou schopni doložit instituci, od které úvěr získají. Často tak bývá spotřebitel odměněn nižší úrokovou sazbou.
- *Neúčelové spotřebitelské úvěry* – vhodný pro spotřebitele, kteří poskytnutý úvěr využijí pro více účelů, nebo účel z jakýchkoli důvodů doložit nechtějí. Jelikož tím instituce poskytující úvěr podstupuje větší riziko, většinou je poskytován za vyšší úrokovou sazbu, než úvěr účelový.

Spotřebitelské úvěry mohou být členěny i dle dalších kritérií, dle typu výplaty (hotovostní, nehotovostní), dle zajištění (zajištěný, nezajištěný), dle splatnosti (dlouhodobý, střednědobý, krátkodobý).

Spotřebitelské úvěry lze použít na cokoli a jsou poskytovány mnoha bankovními i nebankovními institucemi v různých minimálních a maximálních výších za nějakou cenu nazývanou úrok, který spotřebitelům udává úroková sazba. Nejdůležitějším ukazatelem pro porovnání nabídek spotřebitelských úvěrů je však výše RPSN, což je částka zahrnující veškeré náklady spojené s půjčkou včetně úroků.

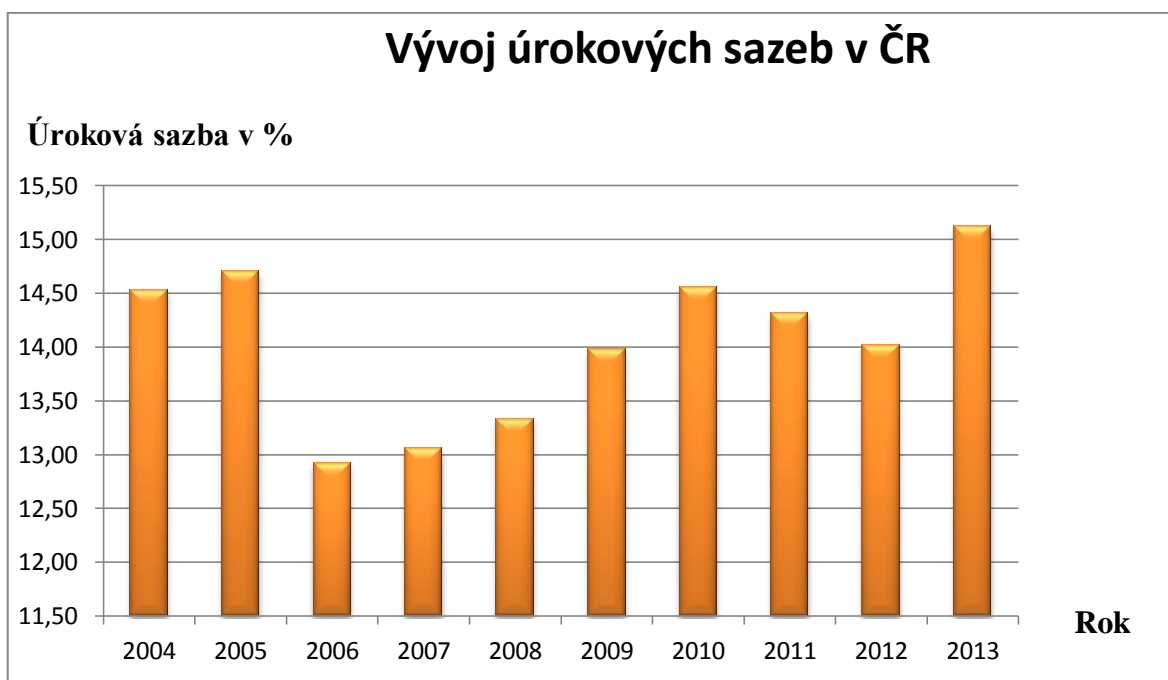
Bankovní i nebankovní instituce velmi často vyžadují splnění určitých podmínek spotřebitelem pro získání úvěru. Nejčastěji se jedná o dosažení plnoletosti, schopnost splácet a trvalý pobyt spotřebitele na území ČR. Další podmínky se můžou různě lišit, dle požadavků konkrétní instituce, např. nutnost zřízení konta u vybrané společnosti.

5.1 Vývoj úrokové sazby

Podle statistiky České národní banky se letos úrokové sazby dostaly na nejvyšší úroveň za posledních 10 let a překročily v průměru 15 %. Banky tak údajně reagují na vyšší rizikovitost klientů, která je důsledkem dlouhotrvající recese ekonomiky a prohlubování nezaměstnanosti. Velké bankovní subjekty však tvrdí, že se ke změně úrokové sazby v poslední době neuchýlily. (Homepůjčka, 2013 [online])

Před deseti lety prý byla situace ještě drastičtější a úrokové sazby vyšší. Podle manažerky projektu Partners bankovní služby Dagmar Prajzlerové byla platební morálka klientů horší a bankám nezbývalo, než si tvořit větší rezervy. Dodala, že banky vždy začínají na nižších sazbách a upraví je až poté, co zhodnotí rizikovitost. Podle ní jsou nyní sazby na dlouhodobém průměru. (Homepůjčka, 2013 [online]).

Vývoj úrokových sazeb spotřebitelských úvěrů za posledních deset let je znázorněn v následujícím grafu:

Zdroj: Vlastní zpracování údajů dostupných z Homepůjčka (2013, [online])

Obr. 1. Vývoj úrokových sazeb spotřebitelských úvěrů v ČR za posledních 10 let

6 MODELOVÉ PŘÍKLADY SPOTŘEBITELSKÉHO ÚVĚRU

Na trhu působí mnoho bankovních i nebankovních subjektů poskytující spotřebitelské úvěry, které jsou v dnešní době domácnostmi velmi žádané. Jedná se o jednu z nejjednodušších forem, jak si koupit něco, na co zrovna lidé nemají finanční prostředky. Mnoho lidí se domnívá, že když se jedná o spotřebitelský úvěr, budou si výše sazeb úvěru u různých institucí podobné. Cílem této práce je zjistit, zda tomu tak opravdu je a vytvořit potenciálním spotřebitelům představu o nabízených spotřebitelských úvěrech na základě vytvořených modelových příkladů a jejich srovnání.

Pro vytvoření modelových příkladů jsou na základě mého uvážení zvoleny instituce:

- Zástupce kamenných bank: Československá obchodní banka
- Zástupce internetových bank: Air Bank
- Zástupce finančních institucí: Home Credit

Instituce jsou vybrány tak, aby si potenciální žadatelé o spotřebitelský úvěr mohli vytvořit přehled mezi nabídkou daného produktu od kamenné banky, internetové banky a finanční instituce. Pro každou instituci jsou specifikovány podmínky pro získání úvěru, výhody či nevýhody úvěru a je vytvořen modelový příklad úvěru.

Na základě vytvořených modelových příkladů je provedena komparace spotřebitelských úvěrů nabízených od výše jmenovaných institucí. Srovnávají jsou výše RPSN, výše úrokové míry a výše celkem zaplacené částky klientem. Jelikož v posledních letech stoupá zájem žadatelů i o pojištění úvěru v případě neschopnosti splácet, je v modelových příkladech zohledněna i možnost tohoto pojištění.

Spotřebitelské úvěry mohou být účelové a neúčelové. Účelové úvěry mají zpravidla nižší úrokovou sazbu než úvěry neúčelové, ale i přesto jsou neúčelové úvěry neboli spotřebitelské úvěry na cokoli pro žadatele lákavější, už jen pro to že nemusí dokládat účel úvěru, ale mohou poskytnuté peníze použít pro více svých potřeb. Proto jsou pro modelové příklady vybrány neúčelové spotřebitelské úvěry, a aby byly srovnatelné, jsou vytvořeny na stejnou částku úvěru ve výši 100 000 Kč, stejnou dobu splácení 48 měsíců a jsou vytvořeny z aktuálních údajů získaných od vybraných společností ke stejnému dni 15. 7. 2013.

6.1 Spotřebitelský úvěr od ČSOB

Logo banky:

Zdroj: ČSOB,
2013[online]

Obr. 2. Logo ČSOB

Československá obchodní banka byla založena v roce 1964 jako banka pro poskytování služeb v oblasti financování zahraničního obchodu a volnoměnových operací. Nyní ČSOB působí v retailovém bankovníctví v České republice pod třemi základními obchodními značkami – ČSOB, Era a Poštovní spořitelna. (ČSOB, 2013 [online])

ČSOB poskytuje své služby všem klientským segmentům, tj. fyzickým osobám, malým a středním podnikům, korporátním a institucionálním klientům. Klienti jsou obsluhováni prostřednictvím poboček ČSOB, distribučních kanálů v rámci skupiny ČSOB a různých distribučních kanálů přímého bankovníctví. (ČSOB, 2013 [online])

Banka poskytuje žadatelům spotřebitelský úvěr formou bezúčelné půjčky, neboli půjčky na cokoliv a to v minimální výši 20 000 Kč a maximální výši až 600 000 Kč bez nutnosti zajištění úvěru.

6.1.1 Podmínky pro získání úvěru

- Plnoletost
- Trvalý pobyt na území ČR
- Doložení příjmů
- Dva doklady totožnosti
- Zřízení ČSOB konta nebo ČSOB Aktivního konta

Pro získání úvěru od ČSOB musí být fyzická osoba plnoletá, mít trvalý pobyt na území České republiky, doložit dva doklady totožnosti, z nichž jeden musí být občanský průkaz, jako druhý stačí například pas nebo řidičský průkaz.

Nezbytnou podmínkou pro získání úvěru je také doložení příjmů. Klient v zaměstnaneckém poměru dokládá potvrzení o příjmu vydané zaměstnavatelem. Osoba samostatně výdělečně činná dokládá kopii přiznání k dani z příjmu fyzických osob za poslední celý kalendářní rok, potvrzení o zaplacení daně a čestné prohlášení o bezdlužnosti

vůči finančnímu úřadu a ČSSZ. Pro doložení příjmů ze závislé činnosti od více zaměstnavatelů je zapotřebí doložit kopii priznání k dani z příjmů za poslední celý kalendářní rok a potvrzení o zaplacení daně. (ČSOB, 2013 [online])

Aby mohli být peníze vyplaceny, vyžaduje banka zřízení ČSOB konta nebo ČSOB aktivního konta, kam peníze při zřízení půjčky zasílá a odkud jsou zároveň strhávány splátky. Obě konta slouží klientovi jako běžný účet, rozdílné jsou akorát v nabízených službách a tudíž i v měsíčním poplatku za vedení konta. Pro získání půjčky postačí základní konto ČSOB, které umožňuje dvě příchozí a odchozí platby zdarma a dva výběry z bankomatu ČSOB zdarma. Pokud by klient chtěl užívat konto aktivně jako svůj primární účet pro více příchozích i odchozích plateb, výběrů z bankomatů a dalších elektronických služeb, je pro něj výhodnější zřízení ČSOB aktivního konta.

6.1.2 Modelový příklad úvěru

Modelový příklad je vytvořen na základě zpracování údajů získaných z osobní konzultace v bance ze dne 15.7.2013. Pro modelový příklad vycházíme z předpokladů, že žadatelem je fyzická osoba starší 18 let splňující veškeré podmínky pro získání úvěru a za předpokladu čerpání úvěru 15. den v měsíci a první splátkou k 15. dni následujícího měsíce.

➤ Částka úvěru	100 000 Kč
➤ Doba splácení	48 měsíců
➤ Výše splátky	2 484 Kč
➤ Úroková sazba	8,9%
➤ RPSN	13,3%
➤ Splatná částka klientem	119 232 Kč

Pro dosažení celkové splatné částky klientem je nutné ke splatné částce přičíst i poplatky spojené s půjčkou. Jelikož banka nabízí zprostředkování a správu úvěru zdarma, jedná se především o měsíční poplatek za vedení konta (pro účely této práce je bráno v úvahu zřízení základního ČSOB konta) a inkasa, které banka pro získání úvěru vyžaduje. Jako výhodnou službu nabízí banka možnost volitelného pojištění pro smrt či invaliditu za měsíční poplatek, tato služba je dobrovolná, tudíž pokud klient nemá o pojištění zájem, poplatek hradit nemusí.

➤ Zpracování úvěru	0 Kč
➤ Správa úvěru	0 Kč

- Vedení konta 50 Kč
- Inkaso splátky 6 Kč
- Pojištění pro smrt či invaliditu 178 Kč

Název služby	Poplatek za 1 měsíc v Kč	Poplatek za 48 měsíců v Kč
Vedení konta	50	2 400
Inkaso splátky	6	288
Pojištění půjčky	178	8 544

Zdroj: Vlastní zpracování údajů

Tab. 2. Výše poplatků u ČSOB

Následující tabulka ukazuje, jak výše poplatků spojených s půjčkou, které jsou pro čerpání půjčky nezbytné, ovlivňují výši celkové splatné částky klientem. V tabulce je zohledněno i možné pojištění půjčky.

Název položky	Částka v Kč
Splatná částka klientem	119 232
Poplatek za vedení konta	2 400
Poplatek za inkaso	288
Celková splatná částka bez pojištění	121 920
Dobrovolné pojištění	8 544
Celková splatná částka s pojištěním	130 464

Zdroj: Vlastní zpracování údajů

Tab. 3. Vliv poplatků na celkovou splatnou částku klientem u ČSOB

6.1.3 Výhody úvěru

Výhody úvěru:

- Klient si může určit výši splátek
- Peníze má klient k dispozici ihned
- Až 600 000 Kč bez zajištění
- Předčasné splacení
- Pojištění půjčky

Výhodou úvěru u ČSOB je maximální výše úvěru, žadatel si může půjčit až 600 000 Kč bez potřeby ručitele a jiného zajištění, zároveň si může splátky sám rozložit do pravidelných měsíčních splátek v intervalu od 1 roku až do 7 let. Peníze má klient k dispozici ihned po podepsání smlouvy a půjčku může kdykoli předčasně splatit.

Neopomenutelnou výhodou je také možnost sjednání pojištění k půjčkám za příznivé ceny odvíjející se od výše splátky půjčky. Zřízení pojištění je dobrovolné a může být sjednáno ve třech variantách:

- Pojištění smrti nebo plné invalidity
- Pojištění smrti nebo plné invalidity, pracovní neschopnosti
- Pojištění smrti nebo plné invalidity, pracovní neschopnosti, ztráty zaměstnání (ČSOB, 2013 [online])

Z možných variant vyplývá, že si žadatel může pojistit schopnost splácet finanční závazek a v případě nepříznivých životních událostí je půjčka hrazena z pojištění. Při pracovní neschopnosti a ztrátě zaměstnání jsou z pojištění hrazeny splátky a v případě invalidity nebo úmrtí je zbytek dluhu doplacen z pojištění jednorázově.

6.2 Spotřebitelský úvěr od Air Bank

Logo banky:

Zdroj: Airbank, 2013
[online]

Obr. 3. Logo Air Bank

Air Bank nabízí své služby zákazníkům od konce roku 2011, jedná se tedy o novou banku na trhu České republiky, proto nabízí prozatím jen ty základní produkty jako je běžný účet, spořicí účet a spotřebitelské půjčky. Své služby nabízí prostřednictvím pobočkových sítí a internetového bankovníctví. (Air Bank, 2013 [online])

Banka nabízí klientům spotřebitelský úvěr formou půjčky na cokoliv v minimální výši 5 000 Kč a maximální výši 400 000 Kč. Úvěr může být využit na cokoliv a žádat o něj může klient prostřednictvím internetu či prostřednictvím pošty popřípadě kurýra. Jestliže žadatel z jakýchkoli důvodů nemůže či neumí vyplnit žádost on-line může využít poboček, kde žadatel s vyplněním žádostí on-line pomohou zkušení asistenti. (Air Bank, 2013 [online])

6.2.1 Podmínky pro získání úvěru

- Plnoletost
- Trvalý pobyt na území České republiky
- Dva doklady totožnosti
- Stálý příjem
- Zřízení běžného účtu

Pro získání úvěru od společnosti Air Bank je zapotřebí, aby fyzická osoba byla starší 18 let a její trvalý pobyt byl hlášen na území České republiky. Pro ověření totožnosti klienta je zapotřebí doložit alespoň dva platné doklady totožnosti, nejčastěji se jedná o občanský průkaz, pas či řidičský průkaz. V případě že žadatel již je klientem banky, nemusí doklady znovu předkládat.

Nezbytnou podmínkou pro získání úvěru je stálý příjem, který zaměstnanec dokládá potvrzením o příjmu, popřípadě výpisy z účtu za poslední tři měsíce. Jedná-li se o osobu

samostatně výdělečně činnou je zapotřebí doložit daňové přiznání za poslední zdaňovací období a u půjček nad 20 000 Kč navíc doklad o bezdlužnosti. O úvěr může žádat i důchodce, který stálý příjem dokládá dokladem o pobírání důchodu. Pokud je žadatel ženatý či žadatelka vdaná je zapotřebí u půjček nad 200 000 Kč doložit doklad o společném jmění manželů podepsaný manželem či manželkou. (Air Bank, 2013 [online])

6.2.2 Modelový příklad úvěru

Jelikož se jedná o internetovou banku, jsou pro modelový příklad použita data dostupná z internetové stránky banky na <http://www.airbank.cz/cs/pujcka/proc-pujcku-u-nas/vypocet-nove-pujcky/> ze dne 15. 7. 2013. Pro modelový příklad je vycházeno z předpokladů, že žadatelem je fyzická osoba starší 18 let splňující veškeré podmínky pro získání úvěru a za předpokladu čerpání úvěru 15. 7. 2013 a první splátkou 5. den následujícího měsíce.

➤ Částka úvěru	100 000 Kč
➤ Doba splácení	48 měsíců
➤ Výše splátky	2 759 Kč
➤ Úroková sazba	14,9%
➤ RPSN	15,97 %
➤ Splatná částka klientem	132 432 Kč

Banka svým klientům nabízí odměnu za včasné splácení, formou odpuštění posledních splátek. Kdyby klient splnil podmínky pro odměnu, bylo by mu v modelovém příkladě odpuštěno posledních 5 splátek, čímž se výrazně změní ne jen doba splácení, ale také další parametry půjčky:

➤ Částka úvěru	100 000 Kč
➤ Doba splácení	43 měsíců
➤ Výše splátky	2 759 Kč
➤ Úroková sazba	8,9%
➤ RPSN	9,28 %
➤ Splatná částka klientem	118 637 Kč

Název položky	Běžná půjčka	Půjčka s odměnou
Výše půjčky v Kč	100 000	100 000
Doba splácení v měsících	48	43
Výše splátky v Kč	2 759	2 759
Úroková sazba v %	14,90	8,90
RPSN v %	15,97	9,28
Splatná částka	132 432	118 637

Zdroj: Vlastní zpracování údajů

Tab. 4. Rozdíly půjčky v případě nároku na odměnu u Air Bank

Banka nabízí v obou případech zřízení i správu úvěru zdarma, nevyžaduje žádné poplatky ani za vedení běžného účtu k půjčce, který zřizuje ke schválené půjčce automaticky zdarma (v případě zvoleného malého tarifu, který pro poskytnutí a splácení půjčky stačí). Pouze nutno zohlednit symbolickou částku 6 Kč za zaslání měsíční splátky formou inkasa což za celou dobu splácení navýší splatnou částku o 288 Kč.

Půjčka	Splatná částka v Kč	Inkaso v Kč	Celková splatná částka v Kč
Běžná půjčka	132 432	288	132 720
Půjčka s odměnou	118 637	288	118 925

Zdroj: Vlastní zpracování údajů

Tab. 5. Vliv inkasa na celkovou splatnou částku klientem u Air Bank

6.2.3 Výhody úvěru

Výhody úvěru:

- Půjčka bez poplatků
- Odměna za včasné splácení
- Půjčka on-line
- Internetové bankovníctví
- Pro stálé klienty půjčka ihned

Banka poskytuje klientům půjčku zcela bez poplatků, nežádá poplatek za sjednání půjčky, za vedení půjčky, za mimořádnou splátku ani za předčasné splacení. Místo toho nabízí odměnu za včasné splacení a to formou odpuštění splátek na konci splátkového kalendáře.

Tato odměna má však určitá pravidla, která klient musí dodržet, aby pro něj byla tato odměna výhodou, v opačném případě by se mohlo jednat o nevýhodu úvěru. Odměnu získá klient formou bonusové úrokové sazby, když nebude dlužit na splátkách více než 100 korun déle než 5 dnů. Odměna bude vyčíslena snížením částky, která bude celkově zaplacená na konci splátkového kalendáře po odpuštění částí splátek. S každým porušením pravidla přijde klient o 20% bonusové úrokové sazby vyjádřené v %, bonus se tak bude postupně snižovat, až dosáhne základní úrokové sazby a jestliže bude klient v prodlení se splátkou déle než 30 dnů, ztratí nárok na celý bonus. (Air Bank, 2013 [online])

Další výhodou a nevýhodou zároveň je žádost o úvěr. Žádat lze jen on-line nebo prostřednictvím pošty popřípadě kurýra což může být pro některé žadatele velkou překážkou, banka sice poskytuje na svých pobočkách asistenta k pomoci vyplnění žádosti, ale pro nepřítelce internetu a žadatele co vyžadují osobní přístup je to nedostačující. Naopak pro příznivce internetu a internetového bankovníctví je tahle možnost velkou výhodou, protože banka k vyřízení půjčky automaticky zřizuje internetové bankovníctví, které zaručuje snadné ovládání a sledování půjček a veškeré informace o bonusu popřípadě upozornění na nezaplacené splátky. Klienti, kteří jsou již u banky registrovaní, se prostřednictvím internetového bankovníctví dozví, kolik si mohou ještě nebo znovu půjčit a okamžitě půjčku získat, aniž by museli znovu o půjčku žádat.

6.3 Spotřebitelský úvěr od Home Creditu

Logo společnosti:

Radost nakupovat

Zdroj: Home Credit,
2013 [online]

*Obr. 4. Logo Home
Credit*

Společnost Home Credit byla založena v roce 1997. Společnost je jedním z hlavních poskytovatelů spotřebitelského financování v České republice. Nabízí mnoho úvěrových produktů, například úvěry na automobily, úvěry na různé nákupy na splátky u obchodních partnerů, hotovostní půjčky, kreditní karty či revolvingové půjčky. Své služby nabízí společnost na svých pobočkách, internetových stránkách nebo po telefonu. (Home Credit, 2013 [online])

Spotřebitelský úvěr poskytuje společnost fyzickým osobám v minimální výši 10 000 Kč a maximální výši 150 000 Kč. Pro poskytnutí půjčky nevyžaduje společnost ručitele.

6.3.1 Podmínky pro získání úvěru

- Zletilost
- Trvalý pobyt na území České republiky
- Stálý příjem
- Dva doklady totožnosti

Pro získání spotřebitelského úvěru od společnosti Home Credit je potřeba, aby fyzická osoba byla zletilá, měla trvalý pobyt na území České republiky a protože jsou jejich půjčky určeny osobám se stálým zdrojem příjmů, je zapotřebí, aby měla fyzická osoba stálý příjem, který si společnost může ověřit u zaměstnavatele žadatele o úvěr.

Žadatel musí také předložit alespoň dva platné doklady totožnosti, kterými mohou být občanský průkaz, cestovní pas, rodný list, řidičský průkaz nebo zbrojní průkaz.

6.3.2 Modelový příklad úvěru

U společnosti je možnost žádat o půjčku online nebo po telefonu, proto jsou pro modelový příklad užitá data, která jsou dostupná na internetové stránce společnosti na <http://www.homecredit.cz/pujcky/>. Pro modelový příklad jsou zpracovány aktuální data ke dni 15. 7. 2013. Modelový příklad je platný při splnění podmínek pro získání úvěru a při datu poskytnutí úvěru 15. 7. 2013, datu první splátky 15. 8. 2013 a se splatností dalších splátek k 15. dni v měsíci.

➤ Částka úvěru	100 000 Kč
➤ Doba splácení	48 měsíců
➤ Výše splátky	2 860 Kč
➤ Úroková sazba	16,47%
➤ RPSN	17,9 %
➤ Splatná částka klientem	137 280 Kč

Zřízení i správu úvěru nabízí společnost bez poplatku. Jelikož peníze zasílá na klientem uvedený bankovní účet, nebo si je klient může vyzvednout na poště, nejsou zde ani žádné poplatky za zřízení a vedení účtu. Pouze je třeba brát v úvahu symbolickou měsíční částku za odesílání splátky, pro srovnatelnost příkladů je bráno v úvahu opět inkaso, i když je možné splátku hradit např. složenkou. Společnost nabízí, ale nevyžaduje zřízení pojištění k úvěru ve třech formách, v příkladě je uvedeno základní pojištění pro případ smrti či invalidity, jedná se o měsíční pojistné ve výši 1,9% z měsíční splátky (1,9% z 2 860 Kč).

➤ Zpracování úvěru	0 Kč
➤ Správa úvěru	0 Kč
➤ Inkaso	6 Kč
➤ Pojištění úvěru	55 Kč

Název služby	Poplatek za 1 měsíc v Kč	Poplatek za 48 měsíců v Kč
Inkaso splátky	6	288
Pojištění půjčky	55	2 640

Zdroj: Vlastní zpracování údajů

Tab. 6. Výše poplatků u Home Credit

Následující tabulka ukazuje vliv inkasa na celkovou splatnou částku klientem. V tabulce je zohledněno i možné dobrovolné pojištění k půjčce.

Název položky	Částka v Kč
Splatná částka klientem	137 280
Poplatek za inkaso	288
Celková splatná částka bez pojištění	137 568
Dobrovolné pojištění	2 640
Celková splatná částka s pojištěním	140 208

Zdroj: Vlastní zpracování údajů

Tab. 7. Vliv poplatků na celkovou splatnou částku u Home Credit

6.3.3 Výhody, nevýhody úvěru

Mezi výhody spotřebitelského úvěru od společnosti Home Credit patří:

- Zdarma vyřízení úvěru
- Zdarma předčasné splacení
- Odložení splátky
- Není zapotřebí ručitele
- Možnost žádosti on-line
- Doplnkové služby

Společnost vyřizuje úvěr svým klientům za nulový poplatek, a zároveň nabízí zdarma předčasné splacení úvěru a možnost žádat o úvěr přes internet z pohodlí domova.

Klient, který získal úvěr od společnosti Home Credit může využít možnosti odložení splátek a to až čtyřikrát za sebou. Jelikož společnost nabízí částku úvěru do 150 000 Kč, není k jeho získání potřeba ručitele. Klient si ke svému úvěru může také sjednat doplňkové služby, kterými jsou pojištění výdajů a flexibilita splátek.

Pojištění výdajů si může klient sjednat, jestliže se chce zajistit v případě nepříznivých životních situací, kdy by mohlo dojít k neschopnosti splácet. Takovými životními situacemi může být rozuměna ztráta zaměstnání, přiznání invalidity popř. úmrtí, nebo dlouhodobá pracovní neschopnost. V takových případech potom po dobu trvání pojistné události přebírá odpovědnost pojišťovna, která hradí měsíční splátky za klienta. Pojištění nabízí společnost ve třech balíčcích:

- *Standard* – nabízí pojištění pro případ smrti či invalidity následkem úrazu v měsíční výši 1,9 % z měsíční splátky
- *Plus* – nabízí pojištění pro případ smrti či invalidity následkem úrazu nebo nemoci a při pracovní neschopnosti v měsíční výši 3,08 % z měsíční splátky
- *Premium* – nabízí pojištění pro případ smrti či invalidity následkem úrazu nebo nemoci, při pracovní neschopnosti a při ztrátě zaměstnání nebo ukončení podnikání v měsíční výši 6,48 % z měsíční splátky (Home Credit, 2013 [online])

Flexibilitou splátek se rozumí možnost si splátky zvýšit nebo snížit. Tuhle možnost může klient využít pouze, jestliže v jeho smlouvě o úvěru byla sjednána dohoda o změně výše a počtu splátek a jestliže řádně zaplatil alespoň první čtyři pravidelné měsíční splátky. (Home Credit, 2013 [online])

7 KOMPARACE MODELOVÝCH PŘÍKLADŮ

Komparace spotřebitelských úvěrů nabízených od zvolených institucí je provedena z vypracovaných modelových příkladů, které jsou vázané k datu 15. 7. 2013. Komparace je zaměřena na výši RPSN, výši úrokové sazby a výši splatné částky klientem.

Podmínky pro získání úvěru, které společnosti vyžadují, jsou téměř stejné. Plnoletost, trvalý pobyt, stálý příjem. Výjimku tvoří nutnost založení běžného účtu u společnosti. ČSOB vyžaduje založení konta a za jeho správu si účtuje měsíční poplatek, společnost Air Bank také vyžaduje založení účtu ovšem při využití pouze pro půjčku a její splácení bez poplatků, naopak společnost Home Credit založení účtu nevyžaduje.

Výhody úvěru od ČSOB a Home Credit jsou téměř srovnatelné. Zdarma zřízení úvěru, možnost předčasného splacení, možnost žádosti online, možnost zřízení pojištění úvěru a společnosti nevyžadují zajištění úvěru. U Air bank jsou výhody stejné, ale s výjimkou možnosti pojištění, kterou společnost Air bank nenabízí. Home Credit nabízí navíc pouze možnost odložení splátky, pro ČSOB je výhodou maximální částka úvěru 600 000 Kč také bez zajištění a u Air Bank je významnou výhodou odměna za včasné splácení.

7.1 Komparace RPSN nabízených úvěrů

RPSN = roční procentní sazba nákladů, která vychází z roční úrokové sazby a zároveň zohledňuje veškeré poplatky spojené s půjčkou, počet splátek a další parametry půjčky (např. akontace). Sazba slouží k lepšímu srovnání podmínek i v případě, že s půjčkou nejsou spojeny žádné další dodatečné náklady, protože i přes to se od úrokové sazby liší tím, že zohledňuje časový průběh půjčky, frekvenci splátek. (Airbank.cz, 2013 [online])

Obecně může být roční procentní sazba definována jako skutečná cena úvěru, která udává, jaký bude klientův roční náklad za poskytnutý úvěr, proto se jedná o velmi důležitou hodnotu úvěru. Následující tabulka ukazuje výše RPSN nabízených spotřebitelských úvěrů od zvolených institucí.

Název položky	ČSOB	Air Bank		Home Credit
Název úvěru	půjčka na cokoliv	půjčka na cokoliv		půjčka na cokoliv
		běžně	s odměnou	
Výše úvěru v Kč	100 000	100 000	100 000	100 000
Doba splácení v měsících	48	48	43	48
Výše RPSN v %	13,30	15,97	9,28	17,90

Zdroj: Vlastní zpracování údajů z modelových příkladů

Tab. 8. Výše RPSN u vybraných spotřebitelských úvěrů

Z tabulky je zřejmé, že nejnižší roční náklad za poskytnutý úvěr zaplatí klient u společnosti Air Bank a to ve výši RPSN 9,28 %. Pouze ale za předpokladu splnění podmínek pro nárok na odměnu formou odpuštění posledních 5 splátek. V případě že by klient nesplnil podmínky a odměnu nezískal, zůstala by pro něj platná RPSN ve výši 15,97% což je sazba výrazně vyšší a to o 6,69% než sazba při zvýhodněné půjčce a také o 2,67% vyšší než RPSN u ČSOB, která se umístila hned na druhém místě s výši RPSN 13,3%. Kdybychom brali v úvahu jen půjčky se základními sazbami bez nároku na odměnu, ČSOB by se umístila na prvním místě.

Naopak v obou případech se na posledním místě umístila společnost Home Credit s výši RPSN 17,9% což je o 4,6% více než u ČSOB a o 8,62% více než u Air bank v případě čerpání bonusové sazby, v případě nečerpání bonusu by to bylo pouze o 1,93% více.

7.2 Komparace úrokové sazby nabízených úvěrů

Úroková sazba = měřítko ceny peněz, které v procentech určuje, jakou část jistiny musí dlužník ve stanovenou dobu věřiteli za půjčku zaplatit. (peníze.cz, 2013 [online])

Obecně může být úroková sazba definována jako v procentech vyjádřená cena peněz, tedy úrok, za poskytnutou půjčku. Čím je úroková sazba nižší, tím se stává úvěr pro žadatele lákavější, ale protože nezohledňuje poplatky spojené s půjčkou, neznamená to, že je výhodnější. Následující tabulka zahrnuje výše ročních úrokových sazeb zvolených spotřebitelských úvěrů.

Název položky	ČSOB	Air Bank		Home Credit
Název úvěru	půjčka na cokoliv	půjčka na cokoliv		půjčka na cokoliv
		běžně	s odměnou	
Výše úvěru v Kč	100 000	100 000	100 000	100 000
Doba splácení v měsících	48	48	43	48
Výše úrokové sazby v %	8,90	14,90	8,90	16,47

Zdroj: vlastní zpracování údajů z modelových příkladů

Tab. 9. Výše úrokové sazby u vybraných spotřebitelských úvěrů

Z tabulky je možno vyčíst, že nejnižší cenu za poskytnutou půjčku by žadatel zaplatil u ČSOB a u Air bank v případě půjčky s odměnou a to ve výši úrokové sazby 8,9%, kdyby ale nárok na odměnu nevznikl, zaplatil by žadatel za půjčku o celých 6% více u Air Bank než u ČSOB, tudíž 14,9%.

Stejně jako u předchozího srovnání RPSN dopadla nejhůře společnost Home Credit s nejvyšší úrokovou sazbou 16,47% což je o 7,57% více než u ČSOB a u Air bank u půjčky s odměnou. Mezi základní úrokovou sazbou u Air Bank a Home Creditu už ale takový rozdíl není, u Air Bank je to pouze o 1,57% méně .

V tabulce č. 10 (na str. 48) je pro lepší představu žadatele „cena úvěru“ vyčíslena v korunách. Cílové částky je dosaženo pomocí řešení:

$$\text{úrok} = (\text{výše měsíční splátky} * \text{počet měsíců splácení}) - \text{částka úvěr}$$

Název položky	ČSOB	Air Bank		Home Credit
Název úvěru	půjčka na cokoliv	půjčka na cokoliv		půjčka na cokoliv
		běžně	s odměnou	
Částka úvěru v Kč	100 000	100 000	100 000	100 000
Výše splátky v Kč	2 484	2 759	2 759	2 860
Doba splácení v měsících	48	48	43	48
Úroky v Kč	19 232	32 432	18 637	37 280

Zdroj: Vlastní zpracování údajů z vytvořených modelových příkladů

Tab. 10. Výše úroků u spotřebitelských úvěrů

7.3 Komparace splatné částky nabízených úvěrů

Splatná částka klientem = touto částkou je v příkladech myšlena částka poskytnutého úvěru navýšená o úroky. Od této částky je odlišen pojem celková splatná částka, pro jejíž docílení je splatná částka navýšena ještě o všechny poplatky spojené s půjčkou.

A protože ČSOB a společnost Home Credit nabízejí k půjčce pojištění pro případ smrti či invalidity, je u těchto institucí pro úplný přehled poskytovaných úvěrů srovnána i celková splatná částka včetně pojištění.

Název položky	ČSOB	Air Bank		Home Credit
Název úvěru	půjčka na cokoliv	půjčka na cokoliv		půjčka na cokoliv
		běžná	s odměnou	
Výše úvěru v Kč	100 000	100 000	100 000	100 000
Měsíční splátka v Kč	2 484	2 759	2 759	2 860
Doba splácení v měsících	48	48	43	48
Splatná částka klientem v Kč	119 232	132 432	118 637	137 280

Zdroj: Vlastní zpracování údajů z vytvořených modelových příkladů

Tab. 11. Výše splatné částky u nabízených spotřebitelských úvěrů

V tabulce č. 11 jsou vidět značné rozdíly ve splatných částkách klientem, nejméně by klient přeplatil u ČSOB a Air Bank v případě půjčky s odměnou. Naopak nejvíce by klient přeplatil u společnosti Home Credit s rozdílem až 18 000 Kč oproti srovnávaným společnostem.

Jelikož ale tyto částky nezahrnují poplatky spojené s úvěrem, neměl by se jimi nechat žadatel ovlivnit a měl by věnovat pozornost následující tabulce, která tyto poplatky zahrnuje, a tudíž ukazuje celkovou splatnou částku klientem a částku, kterou ve skutečnosti klient zaplatí u daných společností za poskytnutý úvěr navíc.

Název položky	ČSOB	Air Bank		Home Credit
Název úvěru	půjčka na cokoliv	půjčka na cokoliv		půjčka na cokoliv
		běžná	s odměnou	
Výše úvěru v Kč	100 000	100 000	100 000	100 000
Měsíční splátka v Kč	2 484	2 759	2 759	2 860
Doba splácení v měsících	48	48	43	48
Splatná částka klientem v Kč	119 232	132 432	118 637	137 280
Cena za vedení konta v Kč	2 400	0	0	0
Inkaso splátky v Kč	288	288	288	288
Celkem splatná částka v Kč	121 920	132 720	118 925	137 568
Přeplatek v Kč	21 920	32 720	18 925	37 568

Zdroj: Vlastní zpracování údajů z vypracovaných modelových příkladů

Tab. 12. Výše celkem splatné částky klientem u nabízených spotřebitelských úvěrů

Z tabulky č. 12 je zřejmé, že výsledné přeplatky u vybraných institucí jsou za poskytnutý úvěr výrazně rozdílné. Nejméně by spotřebitel přeplatil u Air Bank částkou 18 925 Kč, ale pouze v případě vzniku nároku na odměnu, kdyby nebyly podmínky splněny a nárok na odměnu by nevznikl, zaplatil by spotřebitel o 13 795 Kč více. S menším rozdílem se hned na druhém místě umístila ČSOB s celkovým přeplatkem 21 920 Kč, tedy jen o 2 995 Kč více než u zvýhodněné půjčky u Air Bank.

Nejhůře opět dopadla společnost Home Credit, kde celkový přeplatek činí 37 568 Kč, což se výrazně liší od zvýhodněné půjčky u Air Bank a půjčky u ČSOB. V porovnání s ČSOB je přeplatek u Home Credit vyšší o 15 648 Kč a v porovnání se zvýhodněnou půjčkou u Air Bank je přeplatek u Home Credit vyšší dokonce až o 18 643 Kč. Méně výrazný je přeplatek u Home Credit v porovnání s půjčkou se základními sazbami (bez odměny) od Air bank ve výši 4 848 Kč.

V případě, že by měl žadatel zájem o zřízení pojištění pro případ smrti či invalidity k poskytovanému úvěru, není ani tahle celková splatná částka pro něj plně rozhodujícím kritériem, protože je třeba ještě přičíst náklady na pojištění. Jak by celkovou splatnou částku ovlivnily náklady na pojištění je ukázáno v následující tabulce.

Název položky	ČSOB	Home Credit
Výše úvěru v Kč	100 000	100 000
Celková splatná částka v Kč	121 920	137 568
Cena pojištění za celou dobu splácení v Kč	8 544	2 640
Celková splatná částka včetně pojištění v Kč	130 464	140 208

Zdroj: Vlastní zpracování údajů z vytvořených modelových příkladů

Tab. 13. Vliv pojištění na splatné částky nabízených úvěrů

V tabulce č. 13 není uvedena společnost Air Bank z důvodu, že pojištění k půjčce nenabízí. U zbývajících dvou společností je možno vidět, že i když je cena pojištění výrazně odlišná, u ČSOB je to o 5 904 Kč více než u společnosti Home Credit, přesto zůstává půjčka u ČSOB i v případě pojištění výhodnější než půjčka u Home Creditu a to o 9 744 Kč, což pro mnohé není zanedbatelná částka.

7.4 Celkové hodnocení vybraných spotřebitelských úvěrů

Celkové hodnocení nabízených spotřebitelských úvěrů je vytvořeno ze srovnání jednotlivých parametrů půjčky. V úvahu jsou brány i podmínky pro získání úvěru, výhody a nevýhody úvěru a možnost pojištění úvěru.

Ze srovnaných jednotlivých parametrů půjčky jsou vidět značné rozdíly mezi poskytovaným spotřebitelským úvěrem od bankovní instituce a nebankovní instituce. Ve všech případech dopadla lépe bankovní instituce, tedy ČSOB. Nejhůře vždy dopadla společnost Home Credit, nebankovní instituce a to s poměrně velkými rozdíly.

Internetovou banku Air Bank, můžeme přiblížit se srovnanými údaji k ČSOB i ke společnosti Home Credit. Záleží, zda zůstane spotřebiteli půjčka se základními sazbami, nebo ke konci splácení získá nárok na odměnu formou odpuštění posledních splátek, čímž

by se stal úvěr mnohem výhodnějším, dokonce o něco málo výhodnějším než u ČSOB. Žadatel by měl ale brát v úvahu, že doba splácení je přeci jen 48 měsíců a za takovou dobu se může stát cokoli a podmínky pro čerpání odměny u Air Bank nemusí být splněny, tudíž by se pro něj stal úvěr od Air Bank ve srovnání s úvěrem od ČSOB velmi nevýhodným.

Kdyby měl žadatel zájem o zřízení pojištění úvěru, opět by se pro něj stal výhodnější úvěr od ČSOB před úvěrem od Home Creditu. Dokonce i přesto, že náklady na pojištění jsou u ČSOB o značnou částku vyšší, je konečná splatná částka klientem včetně pojištění výrazně nižší.

Jednoznačným výsledkem v učiněných srovnání je na prvním místě bankovní instituce ČSOB, která nejen že ze srovnávaných spotřebitelských úvěrů dopadla se svými hodnotami nejlépe, (protože nevyžaduje žádné splnění budoucích podmínek, u kterých nemůžeme nikdy přesně vědět, jestli je za určitou dobu dokážeme splnit, ale jedná se o základní sazby), ale může vyhovět i náročnějším žadatelům, mezi jejichž podmínky patří např. vyšší částka úvěru (až 600 000 Kč bez zajištění) nebo zřízení pojištění neschopnosti splácet.

8 POZNATKY A NÁSLEDNÁ DOPORUČENÍ

Z provedených analýz spotřebitelských úvěrů od vybraných institucí vyvozují několik poznatků s následným doporučením pro budoucí žadatele spotřebitelského úvěru:

8.1 Bankovní X nebankovní instituce

Obecně je známo, že výhodnější podmínky pro úvěr nabídne banka než finanční instituce. Banky nabízejí úvěr s úrokovou sazbou okolo 10 %, kdežto finanční instituce až kolem 15 %. Jedná-li se o úvěr účelový, je úroková sazba u banky většinou o nějaké procento výhodnější, z důvodu, že banka podstupuje menší riziko než je tomu u neúčelových úvěrů.

Pravidlo levnějšího účelového úvěru však neplatí u finančních institucí. Příkladem je například nákup na splátky, kde má možnost si klient pomocí zástupce finanční instituce vyřídit půjčku přímo v obchodě a zboží si ihned odnést domů. A i když je takový nákup na splátky také účelovým úvěrem, většinou se úroková sazba finančních institucí pohybuje od 15 % až do několika desítek %.

Žadatel by se měl předem rozmyslet, zda o úvěr zažádá u banky nebo u jiné finanční instituce. Já doporučuji z důvodu nižších úrokových sazeb žádat o úvěr u banky. Nenechat se ani ovlivnit jak se často stává nákupem na splátky a raději si pár dní počkat a zažádat o úvěr u banky.

8.2 Ujasnění podmínek úvěru

Spotřebitelské úvěry jsou nabízené celou řadou bankovních i nebankovních institucí, z nichž každá nabízí jiné podmínky úvěru a ne každá může splňovat požadavky klienta. Jedná se hlavně o rozdíly v možnosti poskytnutí minimální a maximální částky úvěru, které se mohou velmi lišit a také o možnost předčasného splacení, odložení splátek či zřízení pojištění k úvěru v případě neschopnosti splácet. Není podmínkou, že tyto služby nabízí každá společnost.

Jelikož je úvěr poskytován většinou na delší dobu, až několik let, měl by klient brát na vědomí, že v budoucnu může dojít k různým komplikacím s doručením pravidelné splátky včas. Proto by neopomenutelným zjištěním klienta měly být také informace a sankce v případě opoždění platby.

Neopomenutelným zjištěním klienta by také měli být informace ohledně žádosti o úvěr. Každá společnost nabízí různé způsoby podání žádosti, u bank se jedná většinou o podání

žádosti na pobočce, u internetových bank to jsou on-line žádosti a u finančních institucí se jedná ve většině případů o žádost po telefonu, on-line nebo při nákupu na splátky přímo na pobočce společnosti v obchodě.

8.3 Skryté poplatky

Banky i finanční instituce často lákají spotřebitele na nízké úrokové sazby, ale už nezveřejňují poplatky spojené s půjčkou, ať už se jedná o poplatky jednorázové nebo měsíční, které navyšují splátku, např. vedení úvěrového účtu.

Proto je nutné srovnávat i výši RPSN, což je sazba která ukazuje celkovou výši ročních poplatků za úvěr včetně úroků, tedy skrytých poplatků a většinou se výrazně liší od úrokové sazby. Jestliže by byla úroková sazba i výše RPSN shodná, znamenalo by to, že s půjčkou nejsou spojeny žádné další poplatky.

Potenciálním žadatelům o úvěr doporučuji nenechat se zlákat nabídkou nízké úrokové sazby, ale ve svém rozhodnutí zohlednit i výši RPSN a seznámit se tak se všemi poplatky spojenými s půjčkou, které mnohdy půjčku velmi prodraží.

8.4 Zvýhodněné podmínky

Pozornost by měl také spotřebitel věnovat různým zvýhodněným podmínkám, na které často bankovní i ostatní finanční instituce lákají klienty. Zvýhodněné podmínky totiž nemusí být vždy až tak zvýhodněné. Často klienty uvádí v omyl i reklamy na výhodné půjčky, kde slibují nízké úroky, žádné poplatky a ve skutečnosti jsou klienti nemile překvapeni.

Praktickým příkladem ze srovnávaných společností je banka Air Bank, která při včasném splácení nabízí odpuštění posledních splátek a tím se pak její úvěr dostává na první příčku srovnávaných úvěrů, otázkou však zůstává, zda opravdu za celou dobu splácení nemůže klientovi nastat skutečnost, že se se splátkou opozdí. Kdyby k takové skutečnosti došlo, stával by se pro něj úvěr méně výhodný až nevýhodný. Kdyby klient podstoupil riziko splnění podmínek a nechal se tak zlákat na zvýhodněný úvěr od Air Bank, ušetřil by na celkové splatné částce pouhých 595 Kč. Kdyby však podmínky nesplnil a úvěr zůstal při základních sazbách, prodražil by se klientovi na celkové splatné částce ve srovnání s ČSOB o 13 200 Kč.

Klient by si měl všechny zvýhodněné podmínky ověřit, seznámit se se všemi informacemi ohledně těchto podmínek a po té promyslet zda může v každém případě a každé situaci splnit vše co společnost žádá, aby takových zvýhodněných podmínek dosáhl. I v případě, že je klient přesvědčen, že podmínky splní, měl by i takový zvýhodněný úvěr porovnat s jinými nabídky bank, protože i nabídky se základními sazbami mohou být výhodnější než zvýhodněné úvěry od jiných společností. A jestliže je úvěr se základními sazbami přeci jen o pár korun dražší, měl by klient důkladně zvážit, zda se jedná o cenu rizika, které musí pro splnění podmínek klient podstoupit.

8.5 Schopnost splácet

Schopnost splácet je většinou důležitým kritériem v rozhodování bankovních i nebankovních institucí pro poskytnutí úvěru. Klient tuto schopnost většinou dokládá výší příjmu alespoň za poslední tři měsíce.

Na trhu však existují i různé firmy poskytující úvěr bez nutnosti doložení příjmů a bez dalších podmínek, půjčky tak lze nabýt velmi snadno, většinou jde ale jen o trik takové firmy pro její prospěch a v případě neopatrnosti může klient také velmi snadno přijít o svůj majetek a to už z prodlení jediné splátky.

Jestliže banka či jiná známá finanční instituce klientovi žádost o úvěr zamítne z důvodu neschopnosti splácet, měl by to být pro klienta varovný signál a raději si nepůjčovat popřípadě alespoň zvážit, zda potřebuje prostředky na pořízení věci potřebných k životu.

8.6 Doporučení potenciálním žadatelům ze srovnávaných společností

Na základě provedených analýz vybraných bank ČSOB, Air Bank a finanční instituce Home Credit jednoznačně potenciálním žadatelům o spotřebitelský úvěr doporučuji kamennou banku, tedy ČSOB, která ve všech srovnávaných kritériích dopadla s nejlepšími výsledky. Společnost Air bank sice nabízí výhodnější úvěr celkem o 512 Kč, což je ale částka zanedbatelná, vezmeme-li v úvahu riziko nesplnění podmínek, čímž by se úvěr prodražil o 13 200 Kč.

ČSOB nejen, že dopadla nejlépe ve srovnávaných kritériích úvěrů, ale také nabízí klientům nejvyšší možnou maximální částku úvěru a to až ve výši 600 000 Kč, bez nutnosti ručitele. Podmínky pro získání úvěru vyžaduje téměř stejné jako ostatní srovnávané společnosti,

s výjimkou zřízení úvěrového účtu s měsíčním poplatkem za vedení účtu ve výši 50 Kč, i přesto ale úvěr zůstává nejvýhodnějším.

Naopak z provedených analýz můžu jednoznačně nedoporučit finanční instituci Home Credit, která nabízí nejdražší spotřebitelský úvěr s nejvyšší úrokovou sazbou. Ve srovnání s ČSOB by klient zaplatil až o 15 648 Kč více, což stojí za rozmyšlenou.

Před komparací úvěrů, si musí žadatel uvědomit, že úvěry budou srovnatelné pouze v případě, že budou srovnány úvěry na stejnou částku a se stejnou dobou splatností. V opačném případě by byli výsledky zkreslené a nesrovnatelné. Podpis úvěrové smlouvy znamená pro klienta často dlouhodobý závazek, který by si měl každý člověk uvědomit, důkladně promyslet, přistoupit k němu s rozvahou a zhodnotit všechna pro a proti.

ZÁVĚR

Hlavním cílem práce bylo srovnat a vyhodnotit spotřebitelské úvěry od zvolených společností tak, aby si potenciální žadatel o úvěr mohl vytvořit přehled o nabízených spotřebitelských úvěrech od kamenné banky, internetové banky a nebankovní instituce.

Cíle bylo dosaženo na základě srovnání jednotlivých podmínek a parametrů úvěrů. Především výše RPSN, výše úrokové míry a výše splatné částky klientem spotřebitelských úvěrů od vybraných společností kterými byly kamenná banka ČSOB a.s., internetová banka Air bank a.s. a finanční instituce Home Credit a.s..

Z provedených analýz jednotlivých úvěrů lze jednoznačně vyslovit několik závěrů. Rozdíl v nabízeném spotřebitelském úvěru mezi kamennou bankou a nebankovní institucí byly více než zřejmé. Nebankovní instituce nabízí svým klientům úvěr ve stejné výši na stejnou dobu splácení s téměř dvojnásobnou úrokovou mírou oproti kamenné bance. Celková splatná částka klientem tak byla u nebankovní instituce výrazně vyšší než splatná částka u kamenné banky.

Internetová banka nabízela spotřebitelský úvěr přibližující se úvěru nebankovní společnosti. Potenciální klienty ale lákala na poskytnutí odměny formou odpuštění posledních splátek, čímž se dostala s nabízeným úvěrem ke srovnání s úvěrem od kamenné banky. Otázkou však zůstává, zda by byl klient opravdu schopen splnit všechny podmínky pro získání odměny, aby byl pro něj úvěr výhodnějším než úvěr od kamenné banky. Jelikož se ale jedná o nepatrnou částku, měl by žadatel zvážit, zda se jedná o cenu rizika, které by musel u internetové banky podstoupit k získání výhodnějšího úvěru.

Podmínky pro získání spotřebitelského úvěru byly u vybraných společností téměř srovnatelné s výjimkou maximálních částek poskytnutého úvěru a nutností zřízení konta pro čerpání a splácení úvěru. Nejvyšší možnou maximální částku úvěru nabízela kamenná banka, která vyžadovala i zřízení konta k poskytnutému úvěru za měsíční poplatek. Internetová banka sice taky vyžadovala zřízení konta, ale bez poplatku. Nebankovní instituce zřízení konta nevyžadovala.

Jak je možno z provedených analýz vidět, není podmínkou, aby každá společnost nabízela stejné služby k úvěru, např. v dnešní době žádané pojištění v případě neschopnosti splácet internetová banka nenabízí. Způsoby podání žádosti o úvěr jsou u různých společností také odlišné. Např. u internetové banky lze žádat pouze prostřednictvím internetu. Každý

žadatel by měl tak před podáním žádosti o úvěr zvážit nejen všechna pro a proti, ale také promyslet své požadavky k úvěru.

V dnešní době je mnoho bankovních i nebankovních institucí, které nabízejí spotřebitelské úvěry. Mnohdy jsou nabídky úvěrů až lákavé, dokonce se zdají i výhodné. Každý by si měl ale předem ověřit, jak výhodné opravdu jsou. Nízké úrokové míry, které jsou hlavně v reklamách na úvěry k vidění, většinou tak nízké v realitě nejsou. Společnosti většinou zveřejňují ty nejnižší možné úrokové sazby uvedené ve svých sazebnících, ve skutečnosti pak dochází k posouzení schopnosti splácet klienta a dalších individuálních podmínek, které jsou většinou důvodem pro navýšení úrokové sazby.

I když jsou spotřebitelské úvěry většinou poskytovány na cokoliv, žadatel by měl předem promyslet, na co poskytnutý úvěr potřebuje, zda se jedná o nezbytné věci k životu, či jen přepych a zvážit zda je schopný úvěr řádně splácet. Podpis úvěrové smlouvy znamená pro klienta často dlouhodobý závazek, který by si měl každý člověk uvědomit, důkladně promyslet, přistoupit k němu s rozvahou a zhodnotit všechna pro a proti.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

1. *Air Bank* [online]. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupný z WWW:
<http://www.airbank.cz/cs/>.
2. *Air Bank*. Banka, kdo jsme [online]. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupný z WWW: <http://www.airbank.cz/cs/vse-o-air-bank/kdo-jsme/historie/>.
3. *Air Bank*, Půjčka [online]. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupný z WWW:
<http://www.airbank.cz/cs/pujcka/proc-pujcku-u-nas/vypocet-nove-pujcky/>.
4. ČESKO, 20. ledna 1992. Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách.
5. ČESKO, 20. května 2010. Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů.
6. ČESKO, 31. ledna 2013. Zákon č. 43/2013 Sb. – Novela zákona o spotřebitelském úvěru.
7. *ČSOB* [online]. 2013 [cit. 2013-07-20]. Dostupný z WWW:
<http://www.csob.cz/cz/Stranky/default.aspx>.
8. *ČSOB*, Profil společnosti [online]. 2013 [cit. 2013-07-20]. Dostupný z WWW:
<http://www.csob.cz/cz/Csob/O-CSOB/Profil-CSOB/Stranky/default.aspx>.
9. DVOŘÁK, Petr, 2005. *Bankovníctví pro bankéře a klienty*. 3.vyd. Praha: Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví Bohumily Hořínkové a Jana Tuláčka. 673s. ISBN 80-7201-515-X.
10. *Finance*, úvěry a půjčky [online]. 2013 [cit. 2013-08-01]. Dostupný z WWW:
<http://www.finance.cz/uvery-a-pujcky/hotovostni-pujcky/abeceda-hotovostnich-uveru/druhy-uveru/>.
11. *Finance.idnes*, úvěry [online]. 2007 [cit. 2013-08-01]. Dostupný z WWW:
http://finance.idnes.cz/uroceni-spotrebitelskych-uveru-day-/uver.aspx?c=A070426_150612_fi_blind_amr.
12. *Finanční vzdělávání*, spotřebitelské úvěry [online]. 2007 [cit. 2013-08-01]. Dostupný z WWW:
<http://www.financnivzdelavani.cz/webmagazine/page.asp?idk=335>.
13. *Home Credit* [online]. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupný z WWW:
<http://www.homecredit.cz/>.

14. *Home Credit*, půjčky [online]. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupný z WWW: <http://www.homecredit.cz/pujcky/>.
15. *Home Credit*, o nás [online]. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupný z WWW: <http://www.homecredit.cz/o-nas/>.
16. *Home Credit*, splácení bez obav [online]. 2013 [cit. 2013-07-15]. Dostupný z WWW: <http://www.homecredit.cz/splaceni-bez-obav/>.
17. *Homepůjčka*, spotřebitelské úvěry v ČR zdražují [online]. 2013 [cit. 2013-07-20]. Dostupný z WWW: <http://www.homepujcka.cz/spotrebitelske-uvery-zdrazuji.php>.
18. HUBINKOVÁ, Zuzana a kol., 2008. *Psychologie a sociologie ekonomického chování*. 3. vyd. Praha: Grada Publishing. 280s. ISBN 978-80-247-1593-3.
19. *Hypotéky, úvěry, půjčky*, podmínky získání spotřebního úvěru [online]. 2013 [cit. 2013-07-21]. Dostupný z WWW: <http://uvery-hypoteky-pujcky.blogspot.cz/2012/06/podminky-ziskani-spotrebniho-uveru.html>.
20. JANDA, Josef, 2011. *Spořit nebo investovat?* 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 168s. ISBN 978-80-247-3670-9.
21. KALABIS, Zbyněk, 2005. *Bankovní služby v praxi: Jak se zorientovat v nabídce bankovních produktů*. 1. vyd. Brno: Vydavatelství a nakladatelství Computer Press. 148s. ISBN 80-251-0882-1.
22. KAMPF, Rudolf, 2005. *Financování a bankovníctví (přednášky a texty)*. 1. vyd. Pardubice: Tiskařské středisko univerzity Pardubice. 114s. ISBN 80-7194-712-1.
23. Materiály Československé obchodní banky.
24. *Peníze*, prodej na splátky [online]. 2013 [cit. 2013-08-22]. Dostupný z WWW: <http://www.penize.cz/prodej-na-splatky>.
25. POLOUČEK, Stanislav a kol., 2006. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C. H. Beck. 716s. ISBN: 80-7179-462-7.
26. PTATSCHEKOVÁ, J. a J. DITTRICHOVÁ, 2013. *Dvacet let české koruny na pozadí vývoje obchodního bankovníctví v České republice*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 144 s. ISBN 978-80-247-4681-4.

27. RADOVÁ, Jarmila a kol. 2009. *Finanční matematika pro každého*. 7. vyd. Praha: Grada Publishing. 296s. ISBN 978-80-247-3291-6.
28. REŽŇÁKOVÁ, Mária, 2012. *Efektivní financování rozvoje podnikání*. Praha: Grada Publishing. 143s. ISBN 987-80-247-1834-4.
29. ŠOBA, Oldřich a kol. 2013. *Finanční matematika v praxi*. 1. vyd. Praha: Grada Publishing. 304s. ISBN 978-80-247-4636-4.
30. VEBER, Jaromír a kol. 2008. *Podnikání malé a střední firmy*. 2. vyd. Praha: Grada Publishing. 320s. ISBN 978-80-247-2409-6.
31. VRÁNOVÁ, Š. a P. BRÁZDILOVÁ 2008. *Finance a my*. Zlín: Obchodní akademie T. Bati a Vyšší odborná škola ekonomická Zlín. 93s. ISBN 978-80-7318-694-4.

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČNB	Česká národní banka
ČSOB	Československá obchodní banka
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČR	Česká republika
RPSN	Roční procentní sazba nákladů

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1. Vývoj úrokových sazeb spotřebitelských úvěrů v ČR za posledních 10 let.....	31
Obr. 2. Logo ČSOB	33
Obr. 3. Logo Air Bank	37
Obr. 4. Logo Home Credit	41

SEZNAM TABULEK

Tab. 1. Úrokové sazby dle časového období	23
Tab. 2. Výše poplatků u ČSOB.....	35
Tab. 3. Vliv poplatků na celkovou splatnou částku klientem u ČSOB	35
Tab. 4. Rozdíly půjčky v případě nároku na odměnu u Air Bank	39
Tab. 5. Vliv inkasa na celkovou splatnou částku klientem u Air Bank	39
Tab. 6. Výše poplatků u Home Credit	42
Tab. 7. Vliv poplatků na celkovou splatnou částku u Home Credit	43
Tab. 8. Výše RPSN u vybraných spotřebitelských úvěrů.....	46
Tab. 9. Výše úrokové sazby u vybraných spotřebitelských úvěrů.....	47
Tab. 10. Výše úroků u spotřebitelských úvěrů	48
Tab. 11. Výše splatné částky u nabízených spotřebitelských úvěrů.....	49
Tab. 12. Výše celkem splatné částky klientem u nabízených spotřebitelských úvěrů	50
Tab. 13. Vliv pojištění na splatné částky nabízených úvěrů.....	51

SEZNAM PŘÍLOH

- P I Znění první části zákona č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů
- P II Znění zákona č. 43/2013 Sb. – Novela zákona o spotřebitelském úvěru

PŘÍLOHA P I: ZNĚNÍ PRVNÍ ČÁSTI ZÁKONA Č. 145/2010 SB., O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU A O ZMĚNĚ NĚKTERÝCH ZÁKONŮ

ČÁST PRVNÍ

SPOTŘEBITELSKÝ ÚVĚR

§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zapracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje některá práva a povinnosti související se spotřebitelským úvěrem. Spotřebitelským úvěrem se rozumí odložená platba, půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo přislíbená spotřebiteli věřitelem, nebo zprostředkovatelem.

§ 2

Tento zákon se nevztahuje na odloženou platbu, půjčku, úvěr nebo jinou obdobnou finanční službu

a) poskytnutou pro účely bydlení, v níž je pohledávka zajištěna zástavním právem k nemovitosti a jejímž účelem je

1. nabytí vlastnického práva k nemovitosti, vypořádání vlastnických vztahů k nemovitosti nebo výstavba nemovitosti,

2. úhrada za převod členských práv a povinností v bytovém družstvu nebo nabytí účasti v jiné právnické osobě za účelem získání práva užívání bytu či rodinného domu,

3. změna stavby²⁾ nebo její připojení k veřejným sítím,

4. úhrada nákladů spojených se získáním půjčky, úvěru nebo jiné obdobné finanční služby s účelem uvedeným v bodech 1 až 3, nebo

5. splacení úvěru, půjčky nebo jiné obdobné finanční služby poskytnuté k účelům uvedeným v bodech 1 až 4, popřípadě 5,

b) sjednanou v podobě nájmu věci nebo leasingu s výjimkou smluvních vztahů, u nichž je sjednáno právo nebo povinnost koupě předmětu smlouvy nebo jiná možnost nabytí vlastnického práva po uplynutí určité doby,

c) poskytnutou bez úroku a jakékoli úplaty,

d) sjednanou v podobě průběžného poskytování služby nebo dodávání zboží stejného druhu, za které spotřebitel může platit v průběhu jejich poskytování formou splátek,

e) s celkovou výší nižší než 5000 Kč nebo vyšší než 1880000 Kč; částka 5000 Kč se považuje za dosaženou též tehdy, je-li mezi tímž věřitelem a spotřebitelem uzavřeno v období 12 měsíců více smluv se stejným nebo obdobným účelem,

příčemž se tento zákon vztahuje na smlouvu, kterou se dosáhne nebo přesáhne celková výše úvěru 5000 Kč, a všechny následující smlouvy uzavřené v uvedeném období,

f) kterou zaměstnavatel poskytuje svým zaměstnancům jako vedlejší činnost s roční procentní sazbou nákladů nižší, než je roční procentní sazba nákladů spotřebitelských úvěrů obvykle nabízená na trhu, a která není obecně nabízena veřejnosti,

g) sjednanou s obchodníkem s cennými papíry nebo bankou, jejímž účelem je provedení operace s investičním nástrojem³⁾, příčemž obchodník s cennými papíry nebo banka jsou do této operace zapojeni,

h) v podobě bezplatného odložení platby stávajícího dluhu,

i) poskytovanou omezenému okruhu osob ve veřejném zájmu na základě jiného právního předpisu bezúročně nebo s úrokovými sazbami nižšími, než jsou sazby na trhu obvyklé,

j) při jejímž poskytnutí je věřiteli přenechána movitá věc a věřiteli nevzniká právo na vrácení peněz, nebo

k) která je obsažena ve smíru uzavřeném před soudem nebo jiným příslušným orgánem.

§ 3

Vymezení některých pojmů

Pro účely tohoto zákona se rozumí

a) spotřebitelem fyzická osoba, která nejedná v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání,

b) věřitelem osoba nabízející nebo poskytující spotřebitelský úvěr v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání,

c) zprostředkovatelem osoba, která není věřitelem a která v rámci své podnikatelské činnosti nebo v rámci samostatného výkonu svého povolání za odměnu nabízí spotřebiteli možnost uzavřít smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, s věřitelem nebo mu pomáhá tuto smlouvu uzavřít nebo ji jménem věřitele uzavírá,

d) roční procentní sazbou nákladů na spotřebitelský úvěr celkové náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele,

vyjádřeně jako roční procentní podíl z celkové výše spotřebitelského úvěru,

e) celkovými náklady spotřebitelského úvěru pro spotřebitele veškeré náklady, včetně úroků, provizí, daní a veškerých dalších poplatků, které spotřebitel musí zaplatit v souvislosti se spotřebitelským úvěrem a které jsou věřiteli známy, s výjimkou nákladů na služby notáře; do celkových nákladů se započítávají i náklady související s doplňkovými službami spotřebitelského úvěru, zejména pojistné, pokud je uzavření smlouvy o poskytnutí doplňkové služby povinné pro získání spotřebitelského úvěru nebo pro jeho získání za nabízených podmínek,

f) celkovou částkou splatnou spotřebitelem součet celkové výše spotřebitelského úvěru a celkových nákladů spotřebitelského úvěru pro spotřebitele,

g) možností přečerpání výslovně ujednání smluvních stran o zpřístupnění peněžních prostředků, které přesahují aktuální zůstatek na platebním účtu spotřebitele,

h) referenční úrokovou sazbou úroková sazba, která se použije jako základ pro výpočet jakéhokoli úroku, jenž má být uplatněn, a která pochází z veřejně přístupného zdroje a kterou mohou strany smlouvy ověřit, avšak nemohou ji jakkoliv přímo ovlivnit,

i) údajem o věřiteli či o zprostředkovateli alespoň uvedení jeho jména a příjmení, popřípadě obchodní firmy, a místa podnikání, jde-li o fyzickou osobu, obchodní firmy nebo názvu, sídla, popřípadě umístění organizační složky na území České republiky, jde-li o právnickou osobu,

j) trvalým nosičem dat jakýkoli nástroj, který umožňuje spotřebiteli uchování informací určených jemu osobně tak, aby mohly být využívány po dobu přiměřenou účelu těchto informací, a který umožňuje reprodukci těchto informací v nezměněné podobě,

k) celkovou výší spotřebitelského úvěru souhrn všech částek, jež jsou dány spotřebiteli k dispozici,

l) výpůjční úrokovou sazbou úroková sazba vyjádřená jako pevná nebo pohyblivá procentní sazba uplatňovaná ročně na čerpanou výši spotřebitelského úvěru,

m) pevnou výpůjční úrokovou sazbou jediná výpůjční úroková sazba sjednaná mezi věřitelem a spotřebitelem na celou dobu trvání spotřebitelského úvěru nebo více výpůjčních úrokových sazeb stanovených pro dílčí období výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou; nejsou-li ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, stanoveny všechny výpůjční úrokové sazby, považuje se výpůjční úroková sazba za pevně stanovenou pouze pro dílčí období, pro která jsou výpůjční

úrokové sazby stanoveny výhradně neměnnou konkrétní procentní hodnotou sjednanou při uzavření této smlouvy,

n) tabulkou umožnění tabulka obsahující dlužné platby, lhůty a podmínky vztahující se ke splacení těchto částek, rozčlenění každé splátky ukazující umožňování jistiny, úrok vypočítaný na základě úrokové sazby a veškeré dodatečné náklady; pokud není úroková sazba pevně stanovena nebo je možné dodatečně náklady změnit, musí tabulka umožnění obsahovat jasnou a stručnou informaci, že uvedené údaje platí pouze do změny úrokové sazby nebo dodatečných nákladů provedené v souladu se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.

Informační povinnosti

§ 4

Jestliže je nabízen spotřebitelský úvěr nebo jeho zprostředkování reklamou, jejíž součástí je jakýkoliv údaj o jeho nákladech, musí reklama obsahovat jasným, výstižným a zřetelným způsobem formou reprezentativního příkladu informace uvedené v příloze č. 1 k tomuto zákonu.

§ 5

(1) Věřitel poskytne spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat informace uvedené v příloze č. 2 k tomuto zákonu. Učiní tak s dostatečným předstihem před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo před tím, než spotřebitel učiní závazný návrh na uzavření takové smlouvy. Všechny informace musí být stejně výrazné. Jiné informace než uvedené v příloze č. 2 k tomuto zákonu poskytne věřitel v samostatném dokumentu.

(2) Informace uvedené v části I. přílohy č. 2 k tomuto zákonu se poskytují na formuláři uvedeném v příloze č. 6 k tomuto zákonu. Informace uvedené v části II. přílohy č. 2 k tomuto zákonu se poskytují na formuláři uvedeném v příloze č. 7 k tomuto zákonu.

(3) Poskytnutím informací způsobem uvedeným v odstavci 2 věřitel splnil informační povinnost podle zákona upravujícího smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku¹⁰).

(4) Je-li spotřebitelský úvěr sjednáván na žádost spotřebitele prostřednictvím prostředků komunikace na dálku, které neumožňují poskytnutí předmluvních informací způsobem uvedeným v odstavci 1, je věřitel povinen poskytnout informace bezprostředně po uzavření

a) smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, na formuláři uvedeném v příloze č. 6 k tomuto zákonu,

b) smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr ve formě možností přečerpání splatného na požádání nebo do 3 měsíců, na formuláři uvedeném v příloze č. 7 k tomuto zákonu, nebo

e) dohody, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele odkládá v důsledku prodlení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, na formuláři uvedeném v příloze č. 7 k tomuto zákonu.

(5) Věřitel poskytne náležité vysvětlení, aby byl spotřebitel schopen posoudit, zda navrhovaná smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, odpovídá jeho potřebám a finanční situaci. Náležitým vysvětlením se rozumí především vysvětlení předmluvních informací poskytnutých podle odstavce 1, včetně důsledků prodlení, a základních informací o jednotlivých nabízených produktech a jejich dopadech na spotřebitele.

(6) Je-li spotřebitelský úvěr nabízen nebo sjednáván zprostředkovatelem, je zprostředkovatel povinen poskytnout spotřebiteli informace a náležité vysvětlení stejně, jako je k tomu povinen věřitel. Tím nejsou dotčeny povinnosti věřitele; splní-li některou z povinností zprostředkovatel, má se za to, že ji splnil i věřitel.

(7) Povinnost poskytnout informace a vysvětlení podle odstavce 6 se nevztahuje na prodávajícího nebo poskytovatele služeb jednajícího jako zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru (§ 14). Tím není dotčena povinnost věřitele tyto informace a toto vysvětlení poskytnout.

§ 6

(1) Smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, vyžaduje písemnou formu a musí obsahovat informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu uvedené jasným, výstižným a zřetelným způsobem. Nesplnění této informační povinnosti nebo písemné formy nemá za následek neplatnost smlouvy. Jedno vyhotovení smlouvy musí obdržet spotřebitel v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.

(2) Věřitel nebo zprostředkovatel je povinen spotřebiteli poskytnout na požádání bezplatně kopii návrhu smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr. To neplatí, pokud věřitel není ochoten přistoupit k uzavření této smlouvy v okamžiku, kdy spotřebitel o kopii návrhu požádá.

§ 7

(1) Věřitel je povinen po dobu trvání spotřebitelského úvěru informovat spotřebitele v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat o každé změně výpůjční úrokové sazby, a to v přiměřeném předstihu před nabytím její účinnosti, jinak není tato změna vůči spotřebiteli účinná. Informace zahrnují výši splátek po úpravě výpůjční úrokové sazby a četnost těchto splátek. V případě možnosti přečerpání je věřitel povinen informovat spotřebitele v listinné podobě nebo na jiném

trvalém nosiči dat o každém zvýšení výpůjční úrokové sazby nebo poplatků, a to v přiměřeném předstihu před nabytím jeho účinnosti, jinak není tato změna vůči spotřebiteli účinná.

(2) Smluvní strany se však mohou dohodnout, že informace o změně výpůjční úrokové sazby uvedené v odstavci 1 mají být poskytovány spotřebiteli pravidelně a v přiměřeném intervalu, pokud změna výpůjční úrokové sazby závisí na změně referenční úrokové sazby a nová referenční úroková sazba je vhodným způsobem zveřejněna a informace o nové referenční úrokové sazbě jsou rovněž zpřístupněny v provozovnách věřitele.

(3) Věřitel je povinen po dobu trvání spotřebitelského úvěru ve formě možnosti přečerpání poskytovat spotřebiteli prostřednictvím výpisu z účtu pravidelně v přiměřeném intervalu v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat informace uvedené v příloze č. 4 k tomuto zákonu a případně v odstavci 2.

(4) Věřitel je povinen po dobu trvání spotřebitelského úvěru uzavřeného na dobu neurčitou odlišného od spotřebitelského úvěru uvedeného v odstavci 3 poskytovat spotřebiteli pravidelně v přiměřeném intervalu informace uvedené v příloze č. 4 k tomuto zákonu.

(5) Jestliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr s pevně stanovenou dobou jeho trvání, obsahuje ujednání o umoření jistiny, poskytne na požádání kdykoliv za trvání tohoto smluvního vztahu bezplatně výpis z účtu v podobě tabulky umoření.

§ 8

Důsledky porušení informační povinnosti

Jestliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,

a) nemá písemnou formu,

b) neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu, nebo

c) nebyla alespoň v jednom vyhotovení poskytnuta spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat,

a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročný ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.

§ 9

Posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr

(1) Věřitel před uzavřením smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, či změnou takové smlouvy spočívající ve významném navýšení celkové výše spotřebitelského úvěru, je povinen s odbornou péčí posoudit schopnost spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr, a to na základě dostatečných informací získaných i od spotřebitele, a je-li to nezbytné, nahlédnutím do databází umožňujících posouzení úvěruschopnosti spotřebitele. Věřitel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud je po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet, jinak je smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, neplatná.

(2) Osoba, která je oprávněna zpracovávat údaje o spotřebitelích za účelem posuzování jejich úvěruschopnosti a která je oprávněna poskytovat přístup k těmto údajům třetím osobám, umožní věřitelům se sídlem nebo místem podnikání v jiném členském státě Evropské unie přístup k těmto údajům za stejných podmínek jako věřitelům se sídlem nebo místem podnikání v České republice. Tato osoba uveřejní podmínky přístupu věřitelů k těmto údajům způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(3) Spotřebitel poskytne věřiteli na jeho žádost úplné, přesné a pravdivé údaje nezbytné pro posouzení schopnosti spotřebitele splácet spotřebitelský úvěr.

(4) Pokud je důvodem neposkytnutí spotřebitelského úvěru výsledek vyhledávání v databázi umožňující posouzení úvěruschopnosti spotřebitele, věřitel okamžitě a bezplatně spotřebitele vyrozumí o tomto výsledku a sdělí mu údaje o použité databázi.

§ 10

Roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr

(1) Roční procentní sazba nákladů na spotřebitelský úvěr se rovná současné hodnotě všech peněžitých plnění sjednaných mezi věřitelem a spotřebitelem ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a počítá se na roční bázi podle vzorce uvedeného v příloze č. 5 k tomuto zákonu.

(2) Pro účely výpočtu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr se použijí celkové náklady úvěru pro spotřebitele s výjimkou nákladů splatných spotřebitelem v důsledku neplnění některé z povinností stanovených ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a jiných nákladů než kupní ceny, které je spotřebitel povinen při koupi zboží nebo poskytnutí služeb zaplatit bez ohledu na to, zda je transakce uskutečněna s využitím spotřebitelského úvěru nebo bez jeho využití. Náklady na vedení účtu zaznamenávajícího platební transakce a čerpání, náklady na používání platebních prostředků pro platební transakce a čerpání a další náklady

spojené s platebními transakcemi se zahrnují do celkových nákladů úvěru pro spotřebitele, s výjimkou případů, kdy je zřízení účtu nepovinné a náklady na tento účet byly samostatně uvedeny ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo v jiné smlouvě uzavřené se spotřebitelem.

(3) Výpočet roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr je založen na předpokladu, že spotřebitelský úvěr bude trvat po dohodnutou dobu a že věřitel a spotřebitel splní řádně a včas své povinnosti.

(4) Jestliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, umožňuje změnu úrokové sazby nebo změnu výše plateb s úvěrem souvisejících, které jsou zahrnuté do roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr, avšak nelze je číselně vyjádřit v době výpočtu, má se pro účely výpočtu za to, že úroková sazba a ostatní platby zůstávají neměnné a budou platit do konce účinnosti této smlouvy.

(5) V případě potřeby se při výpočtu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr použijí dodatečné předpoklady uvedené v příloze č. 5 k tomuto zákonu.

§ 11

Odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr

(1) Spotřebitel může od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, odstoupit bez uvedení důvodů ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy. V případě, že tato smlouva neobsahuje informace stanovené v § 6 odst. 1, lhůta pro odstoupení neskončí dříve, než 14 dnů poté, kdy věřitel spotřebiteli chybějící informace poskytne v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.

(2) Od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, lze odstoupit podle odstavce 1 písemně, a to v souladu s informací uvedenou v této smlouvě o právu na odstoupení. Lhůta pro odstoupení je považována za zachovanou, je-li odstoupení odesláno věřiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat nejpozději v poslední den lhůty.

(3) Došlo-li k odstoupení podle odstavce 1, je spotřebitel povinen věřiteli bez zbytečného odkladu, nejpozději do 30 dnů ode dne odeslání odstoupení, zaplatit jistinu. V tomto případě je spotřebitel povinen zaplatit věřiteli úrok ve výši, na kterou by věřiteli vznikl nárok, pokud by k odstoupení od smlouvy nedošlo, a to za období ode dne, kdy byl spotřebitelský úvěr čerpán, do dne, kdy je jistina splacena. V případě odstoupení spotřebitele od této smlouvy nemá věřitel právo požadovat po spotřebiteli žádné další plnění, s výjimkou náhrady nevratných poplatků zaplacených věřitelem orgánům veřejné správy nebo jiným osobám pověřeným výkonem veřejné správy.

(4) Pokud věřitel nebo třetí osoba na základě smlouvy mezi třetí osobou a věřitelem poskytuje doplňkovou službu související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, okamžikem odstoupení od této smlouvy zaniká i smlouva o doplňkové službě. Věřitel je povinen bez zbytečného odkladu informovat třetí osobu o tom, kdy k odstoupení od smlouvy došlo.

(5) Má-li spotřebitel právo na odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, podle tohoto zákona, nepoužijí se ustanovení o právu na odstoupení od smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku⁴⁾ nebo od smlouvy uzavřené mimo obchodní prostory⁵⁾.

§ 12

Výpověď spotřebitelského úvěru

(1) Spotřebitel je oprávněn kdykoliv vypovědět spotřebitelský úvěr sjednaný na dobu neurčitou, a to s okamžitou účinností, pokud nebyla sjednána výpovědní lhůta. Výpověď nesmí být věřitelem zpoplatněna. Sjednaná výpovědní lhůta však nesmí být delší než 1 měsíc.

(2) Věřitel je oprávněn, je-li to sjednáno ve smlouvě, ukončit spotřebitelský úvěr sjednaný na dobu neurčitou písemnou výpovědí, a to v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat. Výpovědní lhůta nesmí být kratší než 2 měsíce.

§ 13

Je-li to dohodnuto ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uzavřené na dobu neurčitou, může věřitel spotřebiteli z objektivních důvodů ukončit oprávnění čerpat spotřebitelský úvěr. O této skutečnosti a důvodech, které ho k tomu vedou, musí věřitel spotřebitele informovat předem; není-li to možné, pak bez zbytečného odkladu po této skutečnosti. Informaci předá v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat. Ustanovení věty druhé se nepoužije v případě, brání-li poskytnutí takové informace jiný právní předpis.

§ 14

Smlouva o vázaném spotřebitelském úvěru

(1) Smlouvou o vázaném spotřebitelském úvěru se rozumí smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr a která je závislá na smlouvě o koupi zboží nebo poskytnutí služby.

(2) Má se za to, že smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, je závislá na smlouvě o koupi zboží nebo služby, pokud je smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, určena výhradně k financování koupě určitého zboží nebo poskytnutí určité služby a

a) prodávající nebo poskytovatel služby je zároveň věřitelem,

b) věřitel využije služeb prodávajícího nebo poskytovatele služeb v souvislosti s uzavřením nebo přípravou smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo

c) konkrétní zboží nebo služba jsou výslovně uvedeny ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.

(3) Jestliže spotřebitel odstoupil od smlouvy o koupi zboží nebo poskytnutí služby, kde cena zboží nebo služby je plně nebo částečně hrazena spotřebitelským úvěrem, spotřebitelském úvěru. O této skutečnosti je spotřebitel povinen věřitele informovat. Zánik smlouvy o vázaném spotřebitelském úvěru nesmí být spojován s uplatněním jakýchkoliv sankcí ze strany věřitele nebo třetí osoby. Jestliže byla smlouva o koupi zboží uzavřena mimo prostory obvyklé k podnikání⁶⁾ nebo při použití prostředků komunikace na dálku⁷⁾ a spotřebitel zboží vrátil prodávajícímu, není spotřebitel povinen vrátit věřiteli poskytnuté peněžní prostředky dříve, než mu bude prodávajícím vrácena kupní cena.

(4) Pokud spotřebiteli soudem přiznané nebo prodávajícím či poskytovatelem služby písemně co do důvodu a výše uznané právo na peněžité plnění nebylo ze strany prodávajícího nebo poskytovatele služby dobrovolně uspokojeno, ručí za uspokojení tohoto práva věřitel.

§ 15

Předčasné splacení spotřebitelského úvěru

(1) Spotřebitel je oprávněn spotřebitelský úvěr zcela nebo zčásti splatit kdykoliv po dobu trvání spotřebitelského úvěru. V takovém případě má spotřebitel právo na snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru.

(2) Pro případ předčasného splacení spotřebitelského úvěru má věřitel právo na náhradu nutných a objektivně odůvodněných nákladů, které mu vznikly v přímé souvislosti s předčasným splacením.

(3) Výše náhrady nákladů nesmí přesáhnout 1 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru, přesahuje-li doba mezi předčasným splacením a sjednaným koncem spotřebitelského úvěru jeden rok. Není-li tato doba delší než jeden rok, nesmí výše náhrady nákladů přesáhnout 0,5 % z předčasně splacené části celkové výše spotřebitelského úvěru.

(4) Věřitel nesmí požadovat náhradu nákladů za předčasné splacení

a) pokud splacení bylo provedeno v rámci plnění z pojistné smlouvy určené k zajištění splacení spotřebitelského úvěru,

b) v případě přečerpání, nebo

c) pokud splacení bylo provedeno v období, pro které není stanovena pevná úroková sazba.

(5) Náhrada nákladů nesmí přesáhnout částku úroku, kterou by spotřebitel zaplatil za dobu od předčasného splacení do skončení spotřebitelského úvěru.

§ 16

Překročení

(1) Překročením se rozumí faktické zpřístupnění více peněžních prostředků, než je zůstatek na platebním účtu nebo než je smluvená možnost přečerpání.

(2) Je-li ve smlouvě o platebních službách spotřebiteli umožněno překročení, musí tato smlouva obsahovat informace o výpůjční úrokové sazbě a podmínkách použití této sazby, indexu nebo referenční úrokové sazbě použitelné pro počáteční úrokovou sazbu, sankcích, poplatcích a úrocích z prodlení za toto překročení. Tyto informace je věřitel zároveň povinen poskytovat spotřebiteli pravidelně v přiměřeném intervalu v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.

(3) Jestliže dojde k výraznému překročení, které trvá déle než jeden měsíc, věřitel bezodkladně spotřebitele v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat informuje o

a) tomto překročení,

b) jeho výši,

c) výpůjční úrokové sazbě a

d) možných sankcích, poplatcích nebo úrocích z prodlení.

§ 17

Některá ustanovení týkající se zprostředkovatelů

(1) Zprostředkovatel je povinen v reklamě a dokumentaci určené pro spotřebitele uvádět rozsah svých oprávnění, zejména, že vykonává zprostředkovatelskou činnost výhradně pro jednoho nebo více věřitelů nebo že tuto činnost nevykonává pro žádného věřitele.

(2) Má-li spotřebitel platit zprostředkovateli spotřebitelského úvěru za jeho služby odměnu, zprostředkovatel nesmí požadovat zaplacení odměny dříve, než spotřebitele vyrozumí v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat o výsledku zprostředkovatelské činnosti, zejména o vyjádření všech věřitelů, které při zprostředkovatelské činnosti oslovil.

(3) Zprostředkovatel je pro účely výpočtu roční procentní sazby nákladů na spotřebitelský úvěr povinen sdělit věřiteli výši své odměny, pokud jí platí spotřebitel.

§ 17a

Smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru

(1) Smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, musí být mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem uzavřena písemně a musí obsahovat informaci o právu spotřebitele na odstoupení od této smlouvy podle § 17b. Má-li odměnu zprostředkovatele platit spotřebitel, musí být odměna v této smlouvě dohodnuta.

(2) Jedno vyhotovení smlouvy podle odstavce 1 musí být předáno spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.

(3) Pokud smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, nebyla uzavřena v souladu s odstavcem 1, je neplatná.

§ 17b

Odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru

(1) Spotřebitel může od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoli sankce ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy, pokud do té doby nedošlo na jejím základě k uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.

(2) Od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, lze odstoupit podle odstavce 1 písemně, a to v souladu s informací uvedenou v této smlouvě o právu na odstoupení. Lhůta pro odstoupení je považována za zachovanou, je-li odstoupení odesláno zprostředkovateli nejpozději v poslední den lhůty.

(3) Odstoupením od smlouvy se smlouva od počátku ruší.

(4) Pokud zprostředkovatel nebo třetí osoba na základě smlouvy mezi třetí osobou a zprostředkovatelem poskytuje doplňkovou službu související se smlouvou, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, okamžikem odstoupení od této smlouvy zaniká i smlouva o doplňkové službě. Zprostředkovatel je povinen bez zbytečného odkladu informovat třetí osobu o tom, kdy k odstoupení od smlouvy došlo.

(5) Pokud byl k uzavření smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, použit výhradně prostředek komunikace na dálku, použijí se ustanovení zákona upravujícího odstoupení od smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku⁴).

§ 18

Vyloučení použití směnky nebo šeku

(1) Ke splacení nebo zajištění splacení spotřebitelského úvěru nelze použít směnku nebo šek.

(2) Věřitel a zprostředkovatel společně a nerozdílně odpovídají spotřebiteli za škodu způsobenou porušením povinnosti stanovené v odstavci 1.

(3) Ke splnění nebo zajištění splnění povinnosti vyplývající ze smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, nelze použít směnku nebo šek. Zprostředkovatel odpovídá spotřebiteli za škodu způsobenou porušením povinnosti stanovené ve větě první.

§ 18a

Zajištění spotřebitelského úvěru

Zajištění spotřebitelského úvěru nesmí být ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky.

§ 18b

Použití telefonního čísla s vyšší než běžnou cenou

Při nabízení, sjednávání nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru prostřednictvím hlasové telefonní komunikace, textové nebo multimediální zprávy nelze použít telefonní číslo pro přístup ke službám s vyjádřenou cenou podle právních předpisů upravujících podnikání v oblasti elektronických komunikací¹¹).

§ 19

Dozor nad dodržováním zákona

Dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem vykonává Česká obchodní inspekce⁸), s výjimkou dozoru nad činností subjektů, u nichž dozor vykonává Česká národní banka⁹).

Správní delikty

§ 20

(1) Věřitel nebo zprostředkovatel se dopustí správního deliktu tím, že

- a) nesplní povinnost podle § 4,
- b) nesplní některou z povinností podle § 6 odst. 1,
- c) neposkytne spotřebiteli na požádání bezplatně kopii návrhu smlouvy podle § 6 odst. 2,
- d) v rozporu s § 18 odst. 1 použije směnku nebo šek, nebo
- e) v rozporu s § 18b použije telefonní číslo pro přístup ke službám s vyjádřenou cenou.

(2) Věřitel se dopustí správního deliktu tím, že

a) nesplní některou z povinností stanovených v § 5 odst. 1, 2 nebo 4,

b) v rozporu s § 5 odst. 5 neposkytne spotřebiteli náležité vysvětlení,

c) nesplní některou z povinností podle § 7 odst. 3 nebo 4,

d) nesplní povinnost podle § 7 odst. 5,

e) nesplní některou z povinností podle § 9 odst. 1,

f) nesplní některou z povinností podle § 9 odst. 4,

g) v rozporu s § 11 odst. 3 požaduje po spotřebiteli další plnění,

h) v rozporu s § 11 odst. 4 neinformuje bez zbytečného odkladu třetí osobu poskytující doplňkovou službu související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, o tom, kdy k odstoupení od smlouvy došlo,

i) v rozporu s § 12 odst. 1 zpoplatní výpověď spotřebitelského úvěru sjednaného na dobu neurčitou podanou spotřebitelem nebo sjedná se spotřebitelem výpovědní lhůtu delší než 1 měsíc,

j) v rozporu s § 12 odst. 2 sjedná výpovědní lhůtu ve prospěch věřitele kratší než 2 měsíce,

k) v rozporu s § 13 neinformuje spotřebitele o ukončení oprávnění čerpat spotřebitelský úvěr,

l) v rozporu s § 14 odst. 3 uplatní sankce vůči spotřebiteli z důvodu zániku smlouvy o vázaném spotřebitelském úvěru,

m) v rozporu s § 15 odst. 1 neumožní spotřebiteli předčasně splatit spotřebitelský úvěr,

n) požaduje náhradu nákladů za předčasné splacení přesahující výši podle § 15 odst. 3,

o) v rozporu s § 15 odst. 4 požaduje náhradu nákladů za předčasné splacení,

p) nesplní některou z povinností podle § 16 odst. 2,

r) nesplní povinnost podle § 16 odst. 3, nebo

s) v rozporu s § 18a zajistí spotřebitelský úvěr ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky.

(3) Zprostředkovatel se dopustí správního deliktu tím, že

a) nesplní některou z povinností podle § 5 odst. 6,

b) nesplní některou z povinností podle § 17 odst. 1 nebo 2, nebo

c) v rozporu s § 17a odst. 2 nepředá spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat smlouvu, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru.

(4) Právnícká nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba, která je oprávněna zpracovávat údaje o spotřebitelích za účelem posuzování jejich úvěruschopnosti, dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 9 odst. 2

a) neumožní věřitelům se sídlem nebo místem podnikání v jiném členském státě Evropské unie přístup k těmto údajům za stejných podmínek jako věřitelům se sídlem nebo místem podnikání v České republice, nebo

b) neuveřejní podmínky přístupu věřitelů k těmto údajům způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(5) Za správní delikt se uloží pokuta

a) do 20000000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1, odstavce 2 písm. a), b), e), g), l) až s) nebo odstavce 3,

b) do 10000000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. c), d), f) nebo i) až k),

c) do 1500000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. h) nebo odstavce 4.

§ 21

(1) Právnícká osoba za správní delikt neodpovídá, jestliže prokáže, že vynaložila veškeré úsilí, které bylo možno požadovat, aby porušení právní povinnosti zabránila.

(2) Při určení výměry pokuty se přihlédne k závažnosti správního deliktu, zejména ke způsobu jeho spáchání a jeho následkům a k okolnostem, za nichž byl spáchán.

(3) Odpovědnost právnícké osoby za správní delikt zaniká, jestliže správní orgán o něm nezahájil řízení do 2 let ode dne, kdy se o něm dozvěděl, nejpozději však do 5 let ode dne, kdy byl spáchán.

(4) Správní delikty podle tohoto zákona projedná správní orgán, který podle § 19 vykonává dozor.

(5) Příjem z pokut uložených Českou národní bankou podle tohoto zákona je příjmem státního rozpočtu.

(6) Náhradu nákladů správních řízení vedených Českou národní bankou podle tohoto zákona vybírá Česká národní banka. Příjem z náhrady těchto nákladů je příjmem České národní banky. Na náhradu nákladů správních řízení vedených Českou národní bankou se pro účely jejich vybírání a vymáhání hledí jako na prostředky veřejného rozpočtu. Náhradu nákladů správních řízení vedených Českou národní bankou vymáhá příslušný celní úřad.

(7) Na odpovědnost za jednání, k němuž došlo při podnikání fyzické osoby nebo v přímé souvislosti s ním, se vztahují ustanovení zákona o odpovědnosti a postihu právnícké osoby.

Společná, přechodná a zrušovací ustanovení

§ 22

Společná ustanovení

(1) Na spotřebitelský úvěr ve formě možnosti přečerpání splatný do 1 měsíce se použije pouze § 5 odst. 1.

(2) Na spotřebitelský úvěr ve formě možnosti přečerpání splatný na požádání nebo do 3 měsíců se použijí pouze § 1 až 3, § 4, § 5 odst. 1, 3, 6 a 7, § 6, § 7 odst. 1 věta první a třetí, odst. 2 a 3, § 8 a 9, § 14 a § 17 až 23.

(3) Na dohodu, kterou se za účelem odvrácení řízení o nárocích věřitele odkládá v důsledku prodloužení spotřebitele platba nebo mění způsob splácení, přičemž smluvní ujednání jsou ve svém souhrnu pro spotřebitele alespoň stejně výhodná jako v původní smlouvě, se použijí pouze § 1 až 3, § 4, § 5 odst. 1, 3, 6 a 7, § 6, § 7 odst. 1, 2 a 5, § 8, § 9 odst. 1, 2 a 4, § 10, 12, 13 a § 15 až 23.

(4) Na spotřebitelský úvěr ve formě překročení se použijí pouze § 1 až 3, § 16 a § 18 až 23.

(5) Není-li prokázán opak, má se za to, že věřitel povinnosti podle § 5, 7 a 9 nesplnil.

§ 23

Přechodná ustanovení

(1) Právní vztahy týkající se spotřebitelského úvěru vzniklé přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona se řídí dosavadními právními předpisy.

(2) Ustanovení § 7 odst. 1 až 3, § 12, 13 a § 16 odst. 2 věta druhá a § 16 odst. 3 se použijí i na právní vztahy vzniklé ze smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uzavřené na dobu neurčitou přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.

§ 24

Zrušovací ustanovení

Zákon č. 321/2001 Sb., o některých podmínkách sjednávání spotřebitelského úvěru a o změně zákona č. 64/1986 Sb., se zrušuje.

PŘÍLOHA P II: ZNĚNÍ ZÁKONA Č. 43/2013 SB. – NOVELA ZÁKONA O SPOTŘEBITELSKÉM ÚVĚRU

Čl. I

Zákon č. 145/2010 Sb., o spotřebitelském úvěru a o změně některých zákonů, se mění takto:

1. § 1 včetně nadpisu a poznámky pod čarou č. 1 zní:

„§ 1

Předmět úpravy

Tento zákon zpracovává příslušné předpisy Evropské unie¹⁾ a upravuje některá práva a povinnosti související se spotřebitelským úvěrem. Spotřebitelským úvěrem se rozumí odložená platba, půjčka, úvěr nebo jiná obdobná finanční služba poskytovaná nebo příslibená spotřebiteli věřitelem, nebo zprostředkovatelem.

¹⁾ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES ze dne 23. dubna 2008 o smlouvách o spotřebitelském úvěru a o zrušení směrnice Rady 87/102/EHS. Směrnice Komise 2011/90/EU ze dne 14. listopadu 2011, kterou se mění část II přílohy I směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/48/ES, kterou se stanoví dodatečné předpoklady pro výpočet roční procentní sazby nákladů.“

2. V § 2 písm. b) se slova „, u nichž není“ nahrazují slovy „s výjimkou smluvních vztahů, u nichž je“ a za slova „koupě předmětu smlouvy“ se vkládají slova „nebo jiná možnost nabytí vlastnického práva“.

3. V § 2 písm. c) se slovo „nebo“ nahrazuje slovem „a“.

4. V § 2 písm. e) se slova „za smlouvu, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, se považuje smlouva,“ nahrazují slovy „se tento zákon vztahuje na smlouvu,“.

5. V § 3 písm. e) se za slova „věřiteli známý“ vkládají slova „, s výjimkou nákladů na služby notáře“.

6. V § 5 odstavec 2 zní:

„(2) Informace uvedené v části I. přílohy č. 2 k tomuto zákonu se poskytují na formuláři uvedeném v příloze č. 6 k tomuto zákonu. Informace uvedené v části II. přílohy č. 2 k tomuto zákonu se poskytují na formuláři uvedeném v příloze č. 7 k tomuto zákonu.“

7. V § 5 odstavec 3 zní:

„(3) Poskytnutím informací způsobem uvedeným v odstavci 2 věřitel splnil informační povinnost podle zákona upravujícího smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku¹⁰⁾.“

Poznámka pod čarou č. 10 zní:

„¹⁰⁾ § 54b občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů.“

8. V § 5 odstavce 6 a 7 znějí:

„(6) Je-li spotřebitelský úvěr nabízen nebo sjednáván zprostředkovatelem, je zprostředkovatel povinen poskytnout spotřebiteli informace a náležité vysvětlení stejně, jako je k tomu povinen věřitel. Tím nejsou dotčeny povinnosti věřitele; splní-li některou z povinností zprostředkovatel, má se za to, že ji splnil i věřitel.“

(7) Povinnost poskytnout informace a vysvětlení podle odstavce 6 se nevztahuje na prodávajícího nebo poskytovatele služeb jednajících jako zprostředkovatel vázaného spotřebitelského úvěru (§ 14). Tím není dotčena povinnost věřitele tyto informace a toto vysvětlení poskytnout.“

9. V § 6 odst. 1 věta první se slova „věřitel je povinen v ní uvést“ nahrazují slovy „musí obsahovat“ a na konci textu věty první se doplňují slova „uvedené jasným, výstižným a zřetelným způsobem“.

11. V § 7 odst. 1 se věta třetí nahrazuje větou „V případě možnosti přečerpání je věřitel povinen informovat spotřebitele v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat o každém zvýšení výpůjční úrokové sazby nebo poplatků, a to v přiměřeném předstihu před nabytím jeho účinnosti, jinak není tato změna vůči spotřebiteli účinná.“

12. V § 7 odst. 2 se za slova „změně referenční“ vkládá slovo „úrokové“, za slova „nová referenční“ se vkládá slovo „úroková“ a za slova „nové referenční“ se vkládá slovo „úrokové“.

13. V § 7 se za odstavec 3 vkládá nový odstavec 4, který zní:

„(4) Věřitel je povinen po dobu trvání spotřebitelského úvěru uzavřeného na dobu neurčitou odlišného od spotřebitelského úvěru uvedeného v odstavci 3 poskytovat spotřebiteli pravidelně v přiměřeném intervalu informace uvedené v příloze č. 4 k tomuto zákonu.“.

Dosavadní odstavec 4 se označuje jako odstavec 5.

14. V § 7 odst. 5 se za slova „věřitel spotřebiteli“ vkládají slova „na požádání“.

15. § 8 včetně nadpisu zní:

„§ 8

Důsledky porušení informační povinnosti

Jestliže smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,

a) nemá písemnou formu,

b) neobsahuje informace stanovené v příloze č. 3 k tomuto zákonu, nebo

c) nebyla alespoň v jednom vyhotovení poskytnuta spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat,

a spotřebitel tuto skutečnost uplatní u věřitele, pokládá se spotřebitelský úvěr od počátku za úročený ve výši diskontní sazby platné v době uzavření této smlouvy uveřejněné Českou národní bankou a ujednání o jiných platbách na spotřebitelský úvěr jsou neplatná.“.

16. V § 9 se na konci odstavce 1 doplňuje věta „Věřitel poskytne spotřebitelský úvěr jen tehdy, pokud je po posouzení úvěruschopnosti spotřebitele s odbornou péčí zřejmé, že spotřebitel bude schopen spotřebitelský úvěr splácet, jinak je smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, neplatná.“.

17. V § 10 odst. 1 se slova „nákladů spotřebitele“ nahrazují slovy „peněžitých plnění“.

18. V § 10 odst. 2 se slova „některého ze závazků“ nahrazují slovy „některé z povinností“.

19. V § 11 se na konci textu odstavce 1 doplňují slova „v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat“.

20. V § 11 odst. 5 se slovo „uzavíraných“ nahrazuje slovem „uzavírané“.

21. V § 14 odst. 3 se za slova „zaniká též smlouva o vázaném“ vkládá slovo „spotřebitelském“.

22. V § 14 odst. 4 se za slova „poskytovatelem služby“ vkládají slova „písemně co do důvodu a výše“.

23. V § 15 odst. 1 se slova „poměrné snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru“ nahrazují slovy „snížení celkových nákladů spotřebitelského úvěru o výši úroku a dalších nákladů, které by byl spotřebitel povinen platit v případě, kdy by nedošlo k předčasnému splacení spotřebitelského úvěru“.

24. V § 16 odst. 2 se za slovo „referenční“ vkládá slovo „úrokové“.

25. V § 17 odstavec 2 zní:

„(2) Má-li spotřebitel platit zprostředkovateli spotřebitelského úvěru za jeho služby odměnu, zprostředkovatel nesmí požadovat zaplacení odměny dříve, než spotřebitele vyrozumí v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat o výsledku zprostředkovatelské činnosti, zejména o vyjádření všech věřitelů, které při zprostředkovatelské činnosti oslovil.“.

26. Za § 17 se vkládají nové § 17a a 17b, které včetně nadpisů znějí:

„§ 17a

Smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru

(1) Smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, musí být mezi zprostředkovatelem a spotřebitelem uzavřena písemně a musí obsahovat informaci o právu spotřebitele na odstoupení od této smlouvy podle § 17b. Má-li odměna zprostředkovatele platit spotřebitel, musí být odměna v této smlouvě dohodnuta.

(2) Jedno vyhotovení smlouvy podle odstavce 1 musí být předáno spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat.

(3) Pokud smlouva, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, nebyla uzavřena v souladu s odstavcem 1, je neplatná.

§ 17b

Odstoupení od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru

(1) Spotřebitel může od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, odstoupit bez uvedení důvodů a bez jakékoli sankce ve lhůtě 14 dnů ode dne uzavření této smlouvy, pokud do té doby nedošlo na jejím základě k uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr.

(2) Od smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, lze odstoupit podle odstavce 1 písemně, a to v souladu s informací uvedenou v této smlouvě o právu na odstoupení. Lhůta pro odstoupení je považována za zachovanou, je-li odstoupení odesláno zprostředkovateli nejpozději v poslední den lhůty.

(3) Odstoupením od smlouvy se smlouva od počátku ruší.

(4) Pokud zprostředkovatel nebo třetí osoba na základě smlouvy mezi třetí osobou a zprostředkovatelem poskytuje doplňkovou službu související se smlouvou, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, okamžikem odstoupení od této smlouvy zaniká i smlouva o doplňkové službě. Zprostředkovatel je povinen bez zbytečného odkladu informovat třetí osobu o tom, kdy k odstoupení od smlouvy došlo.

(5) Pokud byl k uzavření smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, použit výhradně prostředek komunikace na dálku, použijí se ustanovení zákona upravujícího odstoupení od smlouvy o finančních službách uzavírané na dálku⁴).

27. § 18 včetně nadpisu zní:

„§ 18

Vyloučení použití směnky nebo šeku

(1) Ke splacení nebo zajištění splacení spotřebitelského úvěru nelze použít směnku nebo šek.

(2) Věřitel a zprostředkovatel společně a nerozdílně odpovídají spotřebiteli za škodu způsobenou porušením povinnosti stanovené v odstavci 1.

(3) Ke splnění nebo zajištění splnění povinnosti vyplývající ze smlouvy, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru, nelze použít směnku nebo šek. Zprostředkovatel odpovídá spotřebiteli za škodu způsobenou porušením povinnosti stanovené ve větě první.“

28. Za § 18 se vkládají nové § 18a a 18b, které včetně nadpisů a poznámky pod čarou č. 11 znějí:

„§ 18a

Zajištění spotřebitelského úvěru

Zajištění spotřebitelského úvěru nesmí být ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky.

§ 18b

Použití telefonního čísla s vyšší než běžnou cenou

Při nabízení, sjednávání nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru prostřednictvím hlasové telefonní komunikace, textové nebo multimediální zprávy nelze použít telefonní číslo pro přístup ke službám s vyjádřenou cenou podle právních předpisů upravujících podnikání v oblasti elektronických komunikací¹¹).

¹⁴⁾ Zákon č. 127/2005 Sb., o elektronických komunikacích a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o elektronických komunikacích), ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška č. 117/2007 Sb., o číslovacích plánech sítí a služeb elektronických komunikací, ve znění pozdějších předpisů.“

29. § 20 zní:

„§ 20

(1) Věřitel nebo zprostředkovatel se dopustí správního deliktu tím, že

- a) nesplní povinnost podle § 4,
- b) nesplní některou z povinností podle § 6 odst. 1,
- c) neposkytne spotřebiteli na požádání bezplatně kopii návrhu smlouvy podle § 6 odst. 2,
- d) v rozporu s § 18 odst. 1 použije směnku nebo šek, nebo
- e) v rozporu s § 18b použije telefonní číslo pro přístup ke službám s vyjádřenou cenou.

(2) Věřitel se dopustí správního deliktu tím, že

- a) nesplní některou z povinností stanovených v § 5 odst. 1, 2 nebo 4,
- b) v rozporu s § 5 odst. 5 neposkytne spotřebiteli náležité vysvětlení,
- c) nesplní některou z povinností podle § 7 odst. 3 nebo 4,
- d) nesplní povinnost podle § 7 odst. 5,
- e) nesplní některou z povinností podle § 9 odst. 1,
- f) nesplní některou z povinností podle § 9 odst. 4,
- g) v rozporu s § 11 odst. 3 požaduje po spotřebiteli další plnění,
- h) v rozporu s § 11 odst. 4 neinformuje bez zbytečného odkladu třetí osobu poskytující doplňkovou službu související se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, o tom, kdy k odstoupení od smlouvy došlo,
- i) v rozporu s § 12 odst. 1 zpoplatní výpověď spotřebitelského úvěru sjednaného na dobu neurčitou podanou spotřebitelem nebo sjedná se spotřebitelem výpovědní lhůtu delší než 1 měsíc,
- j) v rozporu s § 12 odst. 2 sjedná výpovědní lhůtu ve prospěch věřitele kratší než 2 měsíce,
- k) v rozporu s § 13 neinformuje spotřebitele o ukončení oprávnění čerpat spotřebitelský úvěr,
- l) v rozporu s § 14 odst. 3 uplatní sankce vůči spotřebiteli z důvodu zániku smlouvy o vázaném spotřebitelském úvěru,
- m) v rozporu s § 15 odst. 1 neumožní spotřebiteli předčasně splatit spotřebitelský úvěr,
- n) požaduje náhradu nákladů za předčasné splacení přesahující výši podle § 15 odst. 3,
- o) v rozporu s § 15 odst. 4 požaduje náhradu nákladů za předčasné splacení,
- p) nesplní některou z povinností podle § 16 odst. 2,
- r) nesplní povinnost podle § 16 odst. 3, nebo
- s) v rozporu s § 18a zajistí spotřebitelský úvěr ve zcela zjevném nepoměru k hodnotě zajišťované pohledávky.

(3) Zprostředkovatel se dopustí správního deliktu tím, že

- a) nesplní některou z povinností podle § 5 odst. 6,
- b) nesplní některou z povinností podle § 17 odst. 1 nebo 2, nebo
- c) v rozporu s § 17a odst. 2 nepředá spotřebiteli v listinné podobě nebo na jiném trvalém nosiči dat smlouvu, ve které se sjednává zprostředkování spotřebitelského úvěru.

(4) Právnická nebo podnikající fyzická osoba se jako osoba, která je oprávněna zpracovávat údaje o spotřebitelích za účelem posuzování jejich úvěruschopnosti, dopustí správního deliktu tím, že v rozporu s § 9 odst. 2

a) neumožní věřitelům se sídlem nebo místem podnikání v jiném členském státě Evropské unie přístup k těmto údajům za stejných podmínek jako věřitelům se sídlem nebo místem podnikání v České republice, nebo

b) neuveřejní podmínky přístupu věřitelů k těmto údajům způsobem umožňujícím dálkový přístup.

(5) Za správní delikt se uloží pokuta

a) do 20000000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1, odstavce 2 písm. a), b), e), g), l) až s) nebo odstavce 3,

b) do 10000000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. c), d), f) nebo i) až k),

c) do 1500000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 2 písm. h) nebo odstavce 4.“

30. V § 22 odst. 2 se slova „§ 5 odst. 1“ nahrazují slovy „§ 5 odst. 1, 3“.

31. V § 22 odst. 3 se slova „§ 5 odst. 1“ nahrazují slovy „§ 5 odst. 1, 3“, slova „§ 7 odst. 1, 2 a 4“ se nahrazují slovy „§ 7 odst. 1, 2 a 5“ a slova „§ 9 odst. 2“ se nahrazují slovy „§ 9 odst. 1, 2“.

32. V příloze č. 1 se v odstavci 1 písm. b) slova „spojených se spotřebitelským úvěrem“ nahrazují slovy „ , které jsou součástí celkových nákladů spotřebitelského úvěru pro spotřebitele“.

33. V příloze č. 2 se v části I. písm. f) za slovo „referenční“ vkládá slovo „úrokové“.

34. V příloze č. 2 se v části II. odst. 1 úvodní části ustanovení a v odstavci 3 slovo „článku“ nahrazuje slovem „části“.

35. V příloze č. 2 se v části II. odst. 4 písm. a) bodě 3 za slovo „referenční“ vkládá slovo „úrokové“.

36. V příloze č. 3 se v odst. 1 písm. e) za slovo „referenční“ vkládá slovo „úrokové“.

37. V příloze č. 5 se v části I. písm. e) slovo „k“ nahrazuje slovem „n“.

38. Příloha č. 5 část II. Dodatečné předpoklady pro výpočet RPSN zní:

„II. Dodatečné předpoklady pro výpočet RPSN

1. Dává-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, spotřebiteli volnost v čerpání, považuje se celková výše spotřebitelského úvěru za vyčerpanou okamžitě a v plné výši;

2. dáva-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, spotřebiteli obecně volnost v čerpání, avšak u různých způsobů čerpání stanoví omezení částky nebo období, považuje se celková výše spotřebitelského úvěru za vyčerpanou k nejbližšímu datu stanovenému v této smlouvě a v souladu s těmito omezeními čerpání;

3. stanoví-li smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, různé způsoby čerpání s různými poplatky nebo výpůjčními úrokovými sazbami, považuje se celková výše spotřebitelského úvěru za vyčerpanou při nejvyšším poplatku a nejvyšší výpůjční úrokové sazbě uplatňované na nejpoužívanější mechanismus čerpání u tohoto druhu smlouvy;

4. v případě možnosti přečerpání se celková výše spotřebitelského úvěru považuje za vyčerpanou v plné výši a na celou dobu trvání spotřebitelského úvěru; není-li doba trvání spotřebitelského úvěru známa, vypočítá se RPSN na základě předpokladu, že doba trvání úvěru je 3 měsíce;

5. v případě smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uzavřené na dobu neurčitou, která nepředpokládá možnost přečerpání, se má za to,

a) že je spotřebitelský úvěr poskytnut na období 1 roku počínaje datem prvního čerpání a že konečná splátka učiněná spotřebitelem vyrovná zůstatek jistiny, úroků a případných dalších poplatků,

b) že jistina je spotřebitelem splácena ve stejných měsíčních splátkách počínaje 1 měsíc po dni prvního čerpání. V případech, kdy musí být jistina plně splácena jedinou splátkou v rámci každého platebního období, se předpokládá, že následná čerpání a splácení celé jistiny spotřebitelem probíhají po dobu 1 roku. Úroky a další poplatky se uplatní v souladu s uvedeným čerpáním a splácením jistiny a v souladu s tím, jak stanoví smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr;

Pro účely tohoto bodu se smlouvou, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, uzavřenou na dobu neurčitou rozumí smlouva, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, bez pevně stanovené doby trvání, a to včetně spotřebitelských úvěrů, které musí být plně splaceny v rámci určitého období nebo po něm, ale jakmile jsou splaceny, jsou přístupné k dalšímu čerpání;

6. v případě smluv, ve kterých se sjednává spotřebitelský úvěr, jiných než ve formě možnosti přečerpání a jiných než uzavřených na dobu neurčitou, uvedených v bodech 4 a 5,

a) jestliže datum nebo částka splátky jistiny, kterou má spotřebitel provést, nelze zjistit, předpokládá se, že splátka je provedena k nejbližšímu datu stanovenému ve smlouvě, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, a za nejnižší částku, kterou tato smlouva stanoví,

b) jestliže datum uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, není známo, předpokládá se, že den prvního čerpání je den, který vyplývá z nejkratšího intervalu mezi tímto dnem a datem první platby, kterou má spotřebitel provést;

7. jestliže den nebo částku platby, kterou má spotřebitel provést, nelze zjistit na základě smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr, nebo předpokladů stanovených v bodech 4, 5 nebo 6, předpokládá se, že je platba provedena v souladu s daty a podmínkami požadovanými věřitelem a, nejsou-li tyto údaje známy,

a) úroky se platí společně se splácením jistiny,

b) další náklady spotřebitelského úvěru odlišné od úroků vyjádřené jedinou sumou se platí v den uzavření smlouvy, ve které se sjednává spotřebitelský úvěr,

c) další náklady spotřebitelského úvěru odlišné od úroků vyjádřené jako několik plateb se platí v pravidelných intervalech počínaje dnem prvního splácení jistiny, a jestliže částka takových plateb není známa, předpokládá se, že se jedná o stejné částky,

d) konečná platba vyrovná zůstatek jistiny, úroků a případných dalších poplatků;

8. pokud ještě nebyla dohodnuta celková výše spotřebitelského úvěru, předpokládá se ve výši 37800 Kč;

9. jsou-li po omezenou dobu nebo pro omezenou částku nabízeny různé výpůjční úrokové sazby a poplatky, považuje se pro celou dobu trvání spotřebitelského úvěru za příslušnou výpůjční úrokovou sazbu a poplatky nejvyšší výpůjční úroková sazba a nejvyšší poplatky;

10. u smluv, ve kterých se sjednává spotřebitelský úvěr, u nichž je sjednána pevná výpůjční úroková sazba ve vztahu k počátečnímu období, na jehož konci je stanovena nová výpůjční úroková sazba, a ta je následně pravidelně upravována podle dohodnutého indexu, vychází výpočet RPSN z předpokladu, že na konci období s pevnou výpůjční úrokovou sazbou je výpůjční úroková sazba stejná jako v okamžiku výpočtu RPSN, na základě hodnoty indexu sjednaného v tomto okamžiku.“

Čl. II

Přechodná ustanovení

1. Právní vztahy vzniklé ze smluv, ve kterých se sjednává spotřebitelský úvěr nebo zprostředkování spotřebitelského úvěru, uzavřených přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se řídí zákonem č. 145/2010 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

2. Právní vztahy související s použitím směnky nebo šeku přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona nejsou nabytím účinnosti tohoto zákona dotčeny.

3. Jsou-li poskytnuty informace obsažené v příloze č. 2 zákona č. 145/2010 Sb. na formuláři uvedeném v přílohách č. 6 a 7 zákona č. 145/2010 Sb., ve znění účinném do dne nabytí účinnosti tohoto zákona, do jednoho roku ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona, má se za to, že jsou poskytnuty v souladu se zákonem č. 145/2010 Sb., ve znění účinném ode dne nabytí účinnosti tohoto zákona.

Čl. III

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem jeho vyhlášení, s výjimkou čl. 1 bodu 10, který nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2014.